

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

ΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

της

ΝΑΥΣΙΚΑΣ ΒΑΡΓΙΑΜΗ

Επιβλέπων Καθηγητής: Θωμάς Χατζηγάγιος

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος
στην Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική

Αύγουστος 2014

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 - ΠΡΟΛΟΓΟΣ
2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 - ΕΙΣΑΓΩΓΗ
3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 - ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
 - 3.1. Η επιχείρηση στον εμπορικό κώδικα
 - 3.2. Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρία – Η νέα εταιρική μορφή
 - 3.3. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της ΙΚΕ
4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 – ΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ
 - 4.1. Λύση της ΙΚΕ
 - 4.1.1. Ανάλυση των άρθρων 102 και 103
 - 4.2. Λόγοι που οδηγούν σε λύση της ΙΚΕ
 - 4.3. Εκκαθάριση της ΙΚΕ
 - 4.3.1. Ανάλυση των άρθρων 104 και 105
5. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 – ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
 - 5.1. Λύση και εκκαθάριση των βασικών εταιρικών μορφών σε σχέση με την ΙΚΕ
 - 5.1.1. Η λύση και εκκαθάριση των Ο.Ε. και Ε.Ε.
 - 5.1.2. Η λύση και εκκαθάριση της Ε.Π.Ε.
 - 5.1.3. Η λύση και εκκαθάριση της Α.Ε.
 - 5.1.4. Σύγκριση της διαδικασίας λύσης της Ι.Κ.Ε. με τη λύση των βασικών εταιρικών μορφών
 - 5.1.5. Σύγκριση του σταδίου εκκαθάρισης της Ι.Κ.Ε. με την εκκαθάριση των βασικών εταιρικών μορφών
 - 5.2. Συσχέτιση της ΙΚΕ με την Ευρωπαϊκή Ιδιωτική Εταιρία – SPE (Societas Privata Europaea)
6. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ / ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η οικονομική αστάθεια που έχει δημιουργηθεί στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια λόγω της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης επηρεάζει τη ζωή όλων καθημερινά.

Πολύ περισσότερο δε, επηρεάζει τις εγχώριες επιχειρήσεις οι οποίες προσπαθούν να ισορροπήσουν στο τεντωμένο σχοινί της συρρικνωμένης εγχώριας και ενίοτε και της διεθνούς αγοράς.

Η σημερινή εικόνα του ελληνικού επιχειρηματικού κόσμου χαρακτηρίζεται στην πλειοψηφία του από μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την οικονομική αβεβαιότητα και την έλλειψη σταθερότητας που δημιουργεί η κρίση αλλά και η ραγδαία αύξηση του ανταγωνισμού, καθιστούν αναγκαία την εξεύρεση λύσεων που θα οδηγήσουν στη διευκόλυνση της άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας και την αύξηση της επιχειρηματικότητας, ώστε οι ελληνικές επιχειρήσεις να γίνουν ανταγωνιστικές και η ελληνική οικονομία να οδηγηθεί σε έξοδο από την κρίση που την ταλανίζει.

Ορμώμενο από την πραγματικότητα, το Υπουργείο Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας προχώρησε στη θεσμοθέτηση μιας νέας εταιρικής μορφής, αυτή της Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρίας «ΙΚΕ».

Με αυτό το νέο τύπο εταιρίας, η εισαγωγή της οποίας στον ελληνικό εμπορικό δίκαιο αποτελεί για τους περισσότερους την πλέον ριζοσπαστική και ρηξικέλευθη ρύθμιση που ανατρέπει τα έως σήμερα δεδομένα στην επιχειρηματική δράση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, ξεκινά μια καινούρια σελίδα στο χώρο του εταιρικού δικαίου και του επιχειρείν. Η Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία αποτελεί πλέον πεπραγμένο για τα εμπορικά τεκταινόμενα της Ελλάδας με τον πρόσφατο Νόμο 4072/2012 η ρύθμιση της οποίας αποτελεί βασικό κεφάλαιο του νόμου αυτού.

Τούτη η, εμφανιζόμενη προσφάτως, στον ελληνικό χώρο εταιρική μορφή, διακρίνεται για την ευελιξία και την απλότητά της τόσο στην ίδρυση όσο και στη λειτουργία της. Η ΙΚΕ ανταποκρίνεται ως επί το πλείστον στην άσκηση δραστηριότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Βασικό χαρακτηριστικό της νέας αυτής νομικής οντότητας, αποτελεί το γεγονός ότι η εταιρική συμμετοχή δε συνδέεται με τη συγκρότηση του εταιρικού κεφαλαίου - τούτο δε, κατά νόμο μπορεί να είναι και ένα (1) ευρώ.

Σκοπός αυτής της εργασίας είναι η παρουσίαση και η ανάλυση των νομικών διατάξεων που ισχύουν για τη λύση και εκκαθάριση της Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρίας, καθώς και η μελέτη των λόγων για τους οποίους θα προκύψει τούτο το αποτέλεσμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πριν ασχοληθούμε με τον αντικειμενικό σκοπό της εργασίας αυτής, σκόπιμο είναι να γίνει μια αναφορά στην έννοια της επιχείρησης και στις διακρίσεις αυτής βάσει ορισμένων κριτηρίων.

Σύμφωνα με την οικονομική θεωρία, επιχείρηση ορίζεται ως μια αυτοτελής οικονομική οντότητα, όπου με μια σειρά πράξεων και ενεργειών οικονομικής φύσεως, συνδυάζει τους παραγωγικούς συντελεστές με σκοπό την επίτευξη κέρδους και δη τη μεγιστοποίηση αυτού, ή με άλλα λόγια «τη μεγιστοποίηση του πλούτου των εταίρων».

Μια άλλη άποψη, ορίζει ότι επιχείρηση είναι μια ομάδα ανθρώπων η οποία αξιοποιεί μια επιχειρηματική ευκαιρία, διαχειρίζεται μέσα, πόρους και χρόνο, χρησιμοποιεί το *management* για να δημιουργήσει προϊόντα ή υπηρεσίες, για να ικανοποιήσει κάποια ή κάποιες ανάγκες και να επιτύχει ένα οικονομικό αποτέλεσμα. Σαφώς, το μεγαλύτερο μέρος των οικονομικών οργανισμών μιας χώρας το αποτελούν οι επιχειρήσεις.

Σ' ένα δεύτερο επίπεδο, οι επιχειρηματικές μονάδες, διακρίνονται ανάλογα με:

- Τον σκοπό που επιδιώκουν σε μονάδες κοινωφελούς χαρακτήρα και κερδοσκοπικές μονάδες.
- Τη νομική τους μορφή σε Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.).
- Τον ιδρυτή και ιδιοκτήτη τους σε ιδιωτικές επιχειρηματικές μονάδες, δημόσιες επιχειρηματικές μονάδες και μικτές επιχειρηματικές μονάδες.

Επιπλέον διαχωρισμός πραγματοποιείται στις ιδιωτικές επιχειρήσεις, ανάλογα με το αντικείμενο δράσης τους, σε επιχειρήσεις Πρωτογενούς Τομέα (κτηνοτροφικές, γεωργικές κτλ), Δευτερογενούς Τομέα (μεταποιητικές επιχειρήσεις) και Τριτογενούς Τομέα (εμπορικές επιχειρήσεις, χρηματοδοτικά ιδρύματα κτλ).

Μια ακόμη διάκριση γίνεται σε πολύ μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις ανάλογα με το μέγεθος της καθεμίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

3.1 Η επιχείρηση στον εμπορικό κώδικα

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, διάκριση μεταξύ των επιχειρήσεων γίνεται και βάσει της νομικής τους μορφής. Προκύπτουν έτσι τα Ν.Π.Ι.Δ., ήτοι οι ατομικές επιχειρήσεις, και εταιρικές επιχειρήσεις (αποτέλεσμα της συνεργασίας δυο ή περισσότερων ατόμων ή φορέων, με σκοπό το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα). Οι εταιρικές δε, διακρίνονται κυρίως σε Προσωπικές και Κεφαλαιουχικές.

Η επιχείρηση αποτελεί βασική και κεντρική έννοια του νομικού μας συστήματος, κυρίως δε του εμπορικού δικαίου με βαρύνουσα σημασία. Συχνά μάλιστα προβάλλεται το αίτημα απορρόφησης όλου του εμπορικού δικαίου από έναν αυτοτελή κλάδο, το δίκαιο της επιχείρησης, που θα περιλαμβάνει το εργατικό και φορολογικό δίκαιο. Παρά την αδυναμία αυτού του εγχειρήματος, καταδεικνύεται ότι η επιχείρηση αποτελεί το επίκεντρο και τον πυρήνα γύρω από τον οποίο περιστρέφεται κάθε μορφή εμπορικής δράσης, η οποία έχει ως εξωτερικό πεδίο εκδήλωσης την αγορά.

Ωστόσο η επιχείρηση ως γενική έννοια εξακολουθεί να είναι terminustechnικός με ειδικό και σαφώς οριοθετημένο περιεχόμενο. Η ασάφεια βασίζεται κυρίως στο γεγονός ότι η ορολογία προέρχεται από την οικονομική θεωρία γι' αυτό είναι δυσχερής η απόδοση σ' αυτή ενός κοινού νοήματος, που να καλύπτει με παραδεκτό τρόπο τη γενικευμένη χρήση του σε νομοθετικά κείμενα. Ο όρος επιχείρηση χρησιμοποιείται και στο άρθρο 2 του Διατάγματος για τα Εμποροδικεία. Κάποιοι συγγραφείς τον θεωρούν ως ταυτόσημο με την εμπορική πράξη, άλλοι δε τον ταυτίζουν με την έννοια του εμπορικού δικαίου.

Η επιχείρηση δεν αποτελεί αυτοτελές υποκείμενο δικαίου που διαθέτει νομική προσωπικότητα. Φορέας της επιχείρησης είναι το υποκείμενο (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) που την εξουσιάζει και κατά κανόνα είναι έμπορος. Βέβαια οι εξελίξεις στην οργάνωση της σύγχρονης οικονομικής δράσης οδηγούν ολοένα και περισσότερο στην αναγνώρισή της ως υποκειμένου δικαίου. Από τα παραπάνω, καθίσταται σαφές ότι ως επιχείρηση νοείται η αυτόνομη οργανωτική ενότητα μέσω παραγωγής για την επίδιξη οικονομικού σκοπού και πιο συγκεκριμένα για την κάλυψη αναγκών τρίτων. Τέτοια μέσα παραγωγής, ή όπως συχνότερα καλούνται, «παραγωγικοί συντελεστές» είναι η εργασία, το κεφάλαιο και η γη.

Επιπρόσθετα βασικά στοιχεία της επιχείρησης είναι οι επιμέρους παραγωγικοί συντελεστές τους οποίους αυτή χρησιμοποιεί για την επιδίωξη του σκοπού της σε συνδυασμό με την κεντρική οργανωτική ιδέα που τη διέπει και είναι το προσωπικό και οι εργασιακές σχέσεις, οι εγκαταστάσεις, τα κινητά πράγματα, τα δικαιώματα και άυλα αγαθά, τα εμπορεύματα, αξιόγραφα και τα χρήματα. Η συνοχή και λειτουργική σχέση όλων αυτών των επιμέρους στοιχείων σε ένα ενιαίο και οργανωμένο σύνολο προσδίδει μια δυναμική διάσταση στη δράση της επιχείρησης και δημιουργεί την “υπεραξία” της, που προέρχεται από τη φήμη, την πελατεία, την καλή πορεία και τον “αέρα” της επιχείρησης.

Επιτακτική θεωρείται η ανάγκη μελέτης των διακριτικών γνωρισμάτων της επιχείρησης. Ως διακριτικά γνωρίσματα επιχείρησης νοούνται τα συμβολικά εκείνα στοιχεία τα οποία χρησιμοποιούνται στις συναλλαγές ως προσδιοριστικά της επιχείρησης και προστατεύονται από το άρθρο 13 του ν.146/1914 και άλλες διατάξεις. Διακριτικά γνωρίσματα επιχείρησης είναι το όνομα, η εμπορική επωνυμία, ο διακριτικός τίτλος, τα ιδιαίτερα διακριτικά καταστήματος ή επιχείρησης και ο τίτλος εντύπων ή άλλων έργων.

Στην Ελλάδα ο θεσμός της επιχείρησης εμφανίζεται κυρίως με τη μορφή της ατομικής επιχείρησης, ήτοι της οικονομικής μονάδας που είναι ταγμένη προς επίτευξη συγκεκριμένου εμπορικού σκοπού, η οποία λειτουργεί και δραστηριοποιείται επ’ ονόματι ενός φυσικού προσώπου και των εταιριών, που προβλέπονται από την ελληνική έννομη τάξη και δη το εμπορικό δίκαιο.-

Εταιρίες του εμπορικού δικαίου ή, όπως αλλιώς λέγεται, με ανακρίβεια βεβαίως, «εμπορικές» εταιρίες είναι ο εταιρίες εκείνες με τις οποίες επιτρέπεται η άσκηση εμπορίας.

Τέτοιες είναι:

- 1) Η ομόρρυθμη
- 2) Η απλή ετερόρρυθμη
- 3) Η κατά μετοχές ετερόρρυθμη
- 4) Η αφανής
- 5) Η ανώνυμη
- 6) Η εταιρία περιορισμένης ευθύνης
- 7) Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία
- 8) Ο συνεταιρισμός
- 9) Η συμπλοιοκτησία

Πάντως από τις εταιρίες αυτές, η εταιρία περιορισμένης ευθύνης (εφεξής ΕΠΕ), η ανώνυμη εταιρία (εφεξής ΑΕ), η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία και ο συνεταιρισμός μπορούν να συσταθούν και προς επιδίωξη κάθε άλλου σκοπού, δηλαδή και σκοπού μη εμπορικού. Βέβαια, σε κάθε περίπτωση και οι εταιρίες αυτές είναι έμποροι και αντιμετωπίζονται από το δίκαιο όπως και οι εταιρίες που έχουν σκοπό την άσκηση εμπορικής δραστηριότητας.

Όπως έχει ήδη σημειωθεί ορισμένες εταιρίες του εμπορικού δικαίου κηρύσσονται εμπορικές από το νόμο, ανεξάρτητα δηλαδή από τον σκοπό τους. Τέτοιες είναι η ανώνυμη εταιρία σύμφωνα με το άρθρο 1 κ.ν. 2190/1920, η εταιρία περιορισμένης ευθύνης σύμφωνα με το άρθρο 3 §1 ν.3190/1955, η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία σύμφωνα με το άρθρο 43 §1 ν.4072/2012 και ο συνεταιρισμός κατά το άρθρο 1 §7 ν.1667/1986. Έτσι, οι εταιρίες αυτές μπορούν να έχουν ως σκοπό τόσο την άσκηση εμπορικής δραστηριότητας όσο και οποιαδήποτε άλλης δραστηριότητας. Σε κάθε άλλη περίπτωση υπόκεινται στην νομοθετική ρύθμιση στην οποία υπόκεινται και όταν ο σκοπός τους είναι εμπορικός.

Οι υπόλοιπες εταιρίες, δηλαδή η ομόρρυθμη (ΟΕ), η απλή και κατά μετοχές ετερόρρυθμη (ΕΕ), η συμπλοιοκτησία και η αφανής προορίζονται από τον νόμο για την άσκηση εμπορικής δραστηριότητας. Κατά συνέπεια ισχύουν ως τέτοιες εταιρίες, μόνο αν έχουν αντικείμενο την άσκηση εμπορικής δραστηριότητας.

3.2 Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρία - Η νέα εταιρική μορφή

Με τον ν.4072/2012 (ΦΕΚ 86 Α/11-4-2012: Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος – Νέα εταιρική μορφή – Σήματα – Μεσίτες Ακινήτων – Ρύθμιση θεμάτων ναυτιλίας, λιμένων και αλιείας και άλλες διατάξεις) εισήχθη στο ελληνικό δίκαιο ένας νέος νομικός τύπος, χωρίς βέβαια να θίγονται οι ήδη υπάρχοντες εταιρικές μορφές. Ο νέος αυτή εταιρικός τύπος καλείται «Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία». Ο χαρακτηρισμός της ως «κεφαλαιουχικής» δεν οφείλεται στο ελάχιστο κεφάλαιο του 1 ευρώ που διαθέτει, αλλά στο ότι είναι εξοπλισμένη με τους βασικούς μηχανισμούς που περιλαμβάνει η κεφαλαιουχική προστασία.

Η ΙΚΕ, όντας μια εταιρία που απευθύνεται σε μικρές και οικογενειακές επιχειρήσεις, σχετίζεται ως επί το πλείστον με τη μικρομεσαία επιχείρηση, χωρίς όμως αυτό να

παρακωλύει την υιοθέτησή της και από μεγαλύτερες επιχειρήσεις. Βασικό ζητούμενο της δημιουργίας της, εκτός του βασικού σκοπού του νομοθέτη για αντικατάσταση με αυτή της νομικής μορφής της ΕΠΕ, ήταν η απλότητα στη σύσταση και τη λειτουργία της, όμως αυτό δημιούργησε εμπόδια στην έννοια της ευελιξίας η οποία αποτελούσε παράλληλο στόχο.

Όπως άλλωστε αναφέρεται και στην αιτιολογική έκθεση του νόμου, ο λόγος εισαγωγής μιας νέας εταιρικής μορφής ήταν διπλός.

Αρχικά ήταν ευρέως διαπιστωμένο ότι το ελληνικό εταιρικό δίκαιο έχριζε κάποιας ανανέωσης στο ζήτημα της εταιρικής «στέγης» των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Από την άλλη πλευρά η ΕΠΕ, που από τη φύση της προορίζονταν' αποτελέσει τη στέγη αυτή, δεν ήταν πια σε θέση να ανταποκριθεί στις ανάγκες των καιρών. Οι λόγοι είναι πολλοί, οι ευρύτερα γνωστοί όμως είναι οι δυσκίνητες ρυθμίσεις του ν.3190/1955(νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την ΕΠΕ), η ανάγκη πολλαπλής συμβολαιογραφικής παρέμβασης, καθώς και η «διπλή» πλειοψηφία προσώπων και κεφαλαίων που απαιτείται για τη λήψη των εταιρικών αποφάσεων. Αξιοσημείωτο επίσης αποτελεί το γεγονός ότι η ΙΚΕ δεν έχει κάποιο συγκεκριμένο αλλοδαπό νομοθετικό πρότυπο. Αληθεύει βεβαίως ότι και σε δίκαια διαφόρων άλλων χώρες έχουν εισαχθεί εταιρίες του “*I ευρώ*” όπως για παράδειγμα στην Γερμανία και τη Γαλλία, όμως τελικά η ΙΚΕ είναι προϊόν ελληνικού σχεδιασμού με στόχο να καλύψει τις ελληνικές ανάγκες και μάλιστα σε περίοδο οικονομικής κρίσης και σ' ένα ευρύτερο επίπεδο, σε περίοδο οικονομικών διακυμάνσεων.

Συνεπώς η νέα εταιρική μορφή, που έχει καταστεί διαθέσιμη στους ενδιαφερόμενους από την 12.6.2012 στο άρθρο 120 § 2 ν.4072/2012, μπορεί να δώσει ώθηση στο εταιρικό δίκαιο της μικρομεσαίας επιχείρησης, όχι μόνο με την απλοποίηση του κεφαλαίου της αλλά σε συνδυασμό μ' αυτή και με διάφορες άλλες ρυθμίσεις.

Περνώντας στην «ταυτότητα» της ΙΚΕ, τούτη έχει ορισμένα γνώριμα βασικά χαρακτηριστικά, που όμως απαντώνται και στις άλλες κεφαλαιουχικές εταιρίες:

- 1) Έχει νομική προσωπικότητα.
- 2) Έχει εμπορική ιδιότητα, ανεξάρτητα από το εάν ο σκοπός της είναι εμπορικός. Όπως και κατά την όμοια διάταξη του άρθρου 3 § 2 ν.3190/ 1955, η ΙΚΕ δεν επιτρέπεται να ασκεί επιχείρηση, για την οποία έχει οριστεί από το νόμο αποκλειστικά άλλη εταιρική μορφή.

- 3) Οι εταίροι της εταιρίας δεν ευθύνονται για τα χρέη της, με την επιφύλαξη όμως του άρθρου 79, που προβλέπει “εγγυητικές εισφορές” μέσω των οποίων δηλαδή ο εταίρος αναλαμβάνει ευθύνη για τα εταιρικά χρέη μέχρι ενός ορισμένου ποσού.
- 4) Η εταιρία μπορεί να είναι εξαρχής ή να καταστεί μεταγενέστερα είτε λόγω μεταβίβασης μεριδίων, είτε εξόδου ή αποκλεισμού εταίρου, μονοπρόσωπη.
- 5) Η εταιρία έχει πάντοτε κεφάλαιο, έστω και συμβολικού ύψους 1 ευρώ. Χαρακτηριστικό της ΙΚΕ όμως είναι η δυνητική ύπαρξη και άλλων μη κεφαλαιακών εισφορών.
- 6) Μονάδα μέτρησης της συμμετοχής κάθε εταίρου στην ΙΚΕ είναι το εταιρικό μερίδιο, όπως και στην ΕΠΕ.
- 7) Η φορολογική μεταχείριση της ΙΚΕ είναι ίδια με εκείνη της ΕΠΕ, ενώ οι εταίροι μη διαχειριστές δεν υπάγονται υποχρεωτικά σε οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης, εκτός αν πρόκειται για μονοπρόσωπη εταιρία σύμφωνα με το άρθρο 116 § 9 ν.4072/2012.

Κατά την ίδρυση και την λειτουργία της ΙΚΕ συντάσσονται ποικίλα έγγραφα, όπως είναι το καταστατικό και η τροποποιήσεις του, τα πρακτικά των αποφάσεων των εταίρων και των διαχειριστών, τα έγγραφα μεταβίβασης ή επιβάρυνσης των εταιρικών μεριδίων και οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Όλα αυτά τα έγγραφα είναι καταρχήν ιδιωτικά.

Αναλυτικότερα και σε ό,τι αφορά το καταστατικό, τούτο είναι κατά κανόνα ιδιωτικό έγγραφο (άρθρο 49 ν.4072/2012), ενώ συμβολαιογραφικό έγγραφο (δημόσιο έγγραφο) καταρτίζεται εάν τούτο το επιβάλλει ειδική διάταξη νόμου, εάν εισφέρονται στην εταιρία περιουσιακά στοιχεία, για τη μεταβίβαση των οποίων απαιτείται ο τύπος αυτός (πχ εισφορά σε ακίνητα), εάν επιλέγεται από τα συμβαλλόμενα μέρη.

Ειδικά για τις αποφάσεις των εταιρικών οργάνων προβλέπεται η τήρηση «ενιαίου βιβλίου πρακτικών» στο οποίο καταχωρίζονται οι αποφάσεις των εταίρων και εκείνες των διαχειριστών ή και των εκκαθαριστών μετά τη λύση της εταιρίας. Εκτός από το βιβλίο πρακτικών η εταιρία τηρεί και «βιβλίο εταίρων» σύμφωνα με το άρθρο 66 §1 α’.

Η ΙΚΕ ιδρύεται από ένα (μονοπρόσωπη) ή περισσότερα πρόσωπα φυσικά ή νομικά με ικανότητα για δικαιοπραξία. Για την σύσταση της ΙΚΕ ακολουθείται η διαδικασία της Υπηρεσίας μιας Στάσης (άρθρο 117 §3), και αυτή, μπορεί να ιδρυθεί ακόμη και σε μια μέρα μέσω της Υπηρεσίας μίας Στάσης του Γ.Ε.ΜΗ. (Γενικό Εμπορικό Μητρώο). Η ιδρυτική

πράξη περιέχει το καταστατικό της ΙΚΕ, το οποίο πρέπει να έχει το περιεχόμενο που ορίζεται στο άρθρο 50 §1. Απαραίτητα στοιχεία είναι τα ακόλουθα:

- i. Το ονοματεπώνυμο, η διεύθυνση κατοικίας και η τυχόν ηλεκτρονική διεύθυνση των εταίρων.
- ii. Η εταιρική επωνυμία.
- iii. Ο σκοπός της εταιρίας.
- iv. Η έδρα της εταιρίας.
- v. Η ιδιότητα της εταιρίας ως ΙΚΕ.
- vi. Οι εισφορές των εταίρων κατά κατηγορία εισφορών και η αξία αυτών.
- vii. Το κεφάλαιο της εταιρίας.
- viii. Ο συνολικός αριθμός των εταιρικών μεριδίων.
- ix. Ο αρχικός αριθμός των μεριδίων κάθε εταίρου και το είδος της εισφοράς που τα μερίδια αυτά εκπροσωπούν.
- x. Ο τρόπος διαχείρισης και εκπροσώπησης της εταιρίας.
- xi. Η διάρκεια της εταιρίας.

Ειδικότερες συμφωνίες εταίρων που περιέχονται στο καταστατικό είναι ισχυρές αν δεν προσκρούουν στον παρόντα νόμο.

Σχετικά με τη διαχείριση και εκπροσώπηση της ΙΚΕ ο νόμος αναγνωρίζει ως εταιρικά όργανα αφενός με το διαχειριστή που διαχειρίζεται και εκπροσωπεί την εταιρία και αφετέρου το σώμα των εταίρων που λαμβάνουν αποφάσεις εντός ή εκτός συνέλευσης. Επίσης υπάρχει η δυνατότητα σύμφωνα με το καταστατικό δημιουργία πρόσθετων επιτροπών εκτός της εταιρίας χωρίς όμως εκπροσωπευτικές εξουσίες και χωρίς να παρεμβαίνουν στα ζητήματα όπου αποκλειστικά αρμόδιοι είναι οι εταίροι.

Η απουσία ευθύνης των εταίρων σε συνδυασμό με τη δυνατότητα κεφαλαίου 1 ευρώ επιτάσσουν τη δημοσιότητα και τη διαφάνεια, έτσι ώστε να είναι δυνατή η γνώση των εταίρων και των τρίτων για τα όσα συμβαίνουν στην εταιρία, αλλά και για το τί είναι η εταιρία και οι εταίροι της. Η διαφάνεια επιτυγχάνεται ήδη με τη δημοσιότητα μέσω του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕΜΗ) όπως συμβαίνει και με τις άλλες εταιρίες.

Με την καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. των νομικών γεγονότων, δηλώσεων, εγγράφων και λοιπών στοιχείων, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού, επέρχονται, ως προς τις ομόρρυθμες εταιρείες, τις ετερόρρυθμες εταιρείες (απλές ή κατά μετοχές), τις ανώνυμες εταιρείες, τις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, τις ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρείες, τους αστικούς συνεταιρισμούς, τις εταιρείες και τους υπόχρεους, τα ακόλουθα αποτελέσματα:

i. Τα υπό σύσταση νομικά πρόσωπα που ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο αποκτούν νομική προσωπικότητα.

ii. Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας που ρυθμίζουν τη μετατροπή ή το μετασχηματισμό των εταιρειών, συντελείται η μετατροπή των υπόχρεων εταιρειών σε ανώνυμες εταιρίες, εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρίες, αστικούς συνεταιρισμούς και σε εταιρείες.

iii. Επέρχεται η τροποποίηση του καταστατικού.

iv. Συντελείται η συγχώνευση ή η διάσπαση, με μόνη την εγγραφή και πριν από τη διαγραφή της εταιρίας που απορροφάται ή διασπάται.

v. Επέρχεται η λύση, μετά από απόφαση των εταίρων ή έκδοση σχετικής διοικητικής πράξης.

Τέλος σημαντικό μέσο δημοσιότητας είναι και η εταιρική ιστοσελίδα. Σημειώνεται πως η εταιρική αυτή μορφή (η ΙΚΕ), έχει ορισμένο χρόνο ζωής ο οποίος ορίζεται στο καταστατικό της, ειδάλλως αυτός ανέρχεται στα δώδεκα (12) έτη.

Καταληκτικά ως νέος θεσμός, η ΙΚΕ θα χρειαστεί να ενσωματωθεί στο ελληνικό δίκαιο. Έτσι το κεφάλαιο ΙΑ' του «Δεύτερου Μέρους» του ν. 4072/2012, που αφορά την ΙΚΕ, περιέχει ρυθμίσεις που αφορούν την προσαρμογή διαφόρων υφιστάμενων διατάξεων στη νέα εταιρική μορφή.

3.3 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της ΙΚΕ

Πλεονεκτήματα

Ο Θεσμός της ΙΚΕ χαρακτηρίζεται επιτυχής από το Υπουργείο Ανάπτυξης, με βάση τη διεύθυνση που έχει στον ελληνικό επιχειρηματικό κόσμο. Πράγματι, βάσει στοιχείων του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (Αύγουστος 2014), το 38,4% των εταιριών που συστάθηκαν από 1/1/2014 έως 31/8/2014 είναι Ιδιωτικές Κεφαλαιουχικές Εταιρίες, ποσοστό που ξεπερνά κατά 5,4% τις συσταθείσες Ομόρρυθμες Εταιρίες. Ακολουθούν οι Ετερόρρυθμες Εταιρίες με 14,5%, οι Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης με 7,4% και οι Ανώνυμες Εταιρίες με 6,7%.

Ίδρυση: Η ΙΚΕ ιδρύεται / συστήνεται μέσω της υπηρεσίας μιας στάσης. Το συστατικό της έγγραφο, ήτοι καταστατικό, αποτελεί κατά κανόνα ένα ιδιωτικό συμφωνητικό, χωρίς να απαιτείται κατάρτιση δημοσίου εγγράφου ενώπιον συμβολαιογράφου, ενώ επίσης δεν απαιτείται για τη σύσταση / ίδρυσή της παράσταση δικηγόρου. Συμβολαιογραφικό έγγραφο απαιτείται για την ίδρυση της ΙΚΕ όταν ειδική διάταξη νόμου το επιβάλλει ή όταν εισφέρεται στην εταιρία ακίνητο. Το κόστος σύστασής της είναι ελάχιστο, ήτοι απαιτείται παράβολο ύψους 70€ και το κεφάλαιό της υποβάλλεται σε φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίου 1%. Δεν απαιτούνται αμοιβές και τέλη δημοσίευσης στο Τεύχος Α.Ε. & Ε.Π.Ε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Επωνυμία: Το όνομα του ενός ή περισσότερων εταίρων, ή το αντικείμενο της επιχείρησης που ασκείται, σχηματίζουν την επωνυμία της ΙΚΕ. Σε κάθε περίπτωση, σ' αυτή πρέπει να περιέχονται ολογράφως οι λέξεις Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία ή σε συντομογραφία ΙΚΕ. Εάν η εταιρία είναι μονοπρόσωπη, στην επωνυμία συμπεριλαμβάνονται οι λέξεις «Μονοπρόσωπη ΙΚΕ». Τέλος, η επωνυμία μπορεί να αποδίδεται και με λατινικούς χαρακτήρες ή σε ξένη γλώσσα, ενώ το καταστατικό μπορεί επίσης να συνταχθεί και σε άλλη γλώσσα.

Διάρκεια: Η εταιρία είναι υποχρεωτικά ορισμένου χρόνου. Αν δεν ορίζεται στο καταστατικό, η εταιρία συστήνεται για δώδεκα (12) έτη, ενώ ο χρόνος διάρκειάς της μπορεί να παραταθεί με απόφαση των εταίρων.

Κεφάλαιο: Στον εταιρικό αυτό τύπο χαρακτηριστικό είναι ότι η εταιρική μορφή αποσυνδέεται από το κεφάλαιο, ενώ το απαιτούμενο για τη σύσταση ελάχιστο κεφάλαιο ξεκινάει από το ένα (1) ευρώ. Στο κεφάλαιο της ΙΚΕ μπορεί να συμμετέχει ένας (μονοπρόσωπη) ή και πολλοί εταίροι. Η νέα εταιρική μορφή ανταποκρίνεται και στο διαχωρισμό των λειτουργιών των εταίρων μέσα στην επιχείρηση. Δύνανται εταίροι που να εισφέρουν μετρητά, περιουσιακά στοιχεία, εταίροι που να ασχολούνται με την καθημερινή δραστηριότητα της επιχείρησης (εισφορά εργασίας), εταίροι που να προσφέρουν φερεγγυότητα παρέχοντας εγγυήσεις ατομικές ή εμπράγματα, εταίροι που να εισφέρουν ειδικές γνώσεις και επιστημονικές δεξιότητες. Η συνύπαρξη και η συνεργασία μεταξύ αυτών, διευκολύνεται μέσα από το νέο αυτό εταιρικό τύπο, ο οποίος καθίσταται κατάλληλος για οικογενειακές επιχειρήσεις, καθώς και για επιχειρήσεις και συνεργασίες νέων επιχειρηματιών.

Έδρα: Η έδρα της ΙΚΕ βρίσκεται στο Δήμο όπου ορίζεται στο καταστατικό με δυνατότητα μεταφοράς της έδρας της, ακόμη και σε άλλο κράτος – μέλος της Ε.Ε. Επιπλέον, η ΙΚΕ διέπεται από το ελληνικό δίκαιο, εφόσον είναι καταχωρημένη στο Γ.Ε.ΜΗ., ακόμη κι αν η καταστατική έδρα της βρίσκεται στο εξωτερικό. Έχει συνεπώς τη δυνατότητα να βρίσκεται το κέντρο διοίκησής της σε άλλο κράτος μέλος πέραν της Ελλάδος και να ιδρύει δευτερεύουσες εγκαταστάσεις στο εξωτερικό ή την αλλοδαπή.

Προστασία εταίρων: Ενσωματώνει τα πλεονεκτήματα των κεφαλαιουχικών εταιριών ΑΕ και ΕΠΕ, με την ευθύνη των εταίρων να περιορίζεται στο ποσό της εισφοράς τους στο κεφάλαιο και να μην επεκτείνεται στην ατομική τους περιουσία.

Διαχείριση και εκπροσώπηση: Όργανα της εταιρίας είναι η γενική συνέλευση των εταίρων και ο/οι διαχειριστής/ές, με τη δυνατότητα ο διαχειριστής να μην είναι εταίρος (άρθρο 58). Για την ενίσχυση της ευελιξίας της, παρέχεται από το νόμο η δυνατότητα λήψης αποφάσεων των εταίρων τόσο εντός, όσο και εκτός συνέλευσης. Συνέλευση συγκαλείται από τον διαχειριστή οκτώ (8) ημέρες πριν την πραγματοποίησή της και οι εταίροι ενημερώνονται ακόμη και μέσω e-mail (άρθρο 70 §1) – υπάρχει δε, η δυνατότητα πραγματοποίησής της και εξ' αποστάσεως μέσω τηλεδιάσκεψης (άρθρο 71 §2). Υποχρεωτική είναι η τήρηση βιβλίου εταίρων και ενιαίου βιβλίου πρακτικών συνελεύσεων και διαχείρισης. Τούτα είναι αθεώρητα και δύναται να τηρούνται και σε ηλεκτρονική μορφή.

Δημοσιότητα – δημοσιεύσεις: Απαραίτητη για τη σύσταση προϋπόθεση είναι η ύπαρξη ιστοσελίδας (site) και όλες οι δημοσιεύσεις γίνονται σε αυτή και στο Γ.Ε.ΜΗ., τόσο κατά τη σύσταση, όσο και κατά τη λειτουργία της εταιρίας. Μεταβολές και λοιπές δημοσιεύσεις έπαψαν να δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ενώ οι ισολογισμοί δημοσιεύονται μόνο στην ιστοσελίδα αυτής. Η ύπαρξη ιστοσελίδας και οι πληροφορίες που αναρτώνται σε αυτή συνδράμουν στην ενίσχυση της εταιρικής διαφάνειας και κατ' επέκταση στην ασφάλεια των συναλλαγών και την προστασία των συναλλασσομένων.

Λογιστική παρακολούθηση: Υποχρεωτική είναι η τήρηση διπλογραφικών βιβλίων (Γ' κατηγορίας), όπως στην ΑΕ και την ΕΠΕ (τήρηση βιβλίου ταμείου, σύνταξη Ισολογισμού), ως αντιστάθμισμα της περιορισμένης ευθύνης των προσώπων που συμμετέχουν σε αυτές, με την ύπαρξη της μέγιστης διαφάνειας στις οικονομικές συναλλαγές, χάρη στο διπλογραφικό σύστημα.

Έλλειψη υποχρέωσης ασφάλισης των εταίρων πλην διαχειριστή

Σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με τους παρεμφερείς εταιρικούς τύπους, είναι πως στην υποχρεωτική ασφάλιση του ΟΑΕΕ υπάγονται μόνο οι διαχειριστές της ΙΚΕ και ο μοναδικός εταίρος στις μονοπρόσωπες ΙΚΕ. Η ασφάλιση στον ΟΑΕΕ των λοιπών εταίρων είναι προαιρετική (άρθρο 58). Με αυτόν τον τρόπο αποφεύγεται το ανυπέρβλητο εμπόδιο της υπέρογκης υποχρεωτικής ασφάλισης στον ΟΑΕΕ όλων των εταίρων της ΕΠΕ, με αποτέλεσμα να διευκολύνεται σημαντικά η συμμετοχή στην εταιρεία και η είσοδος στο επιχειρηματικό περιβάλλον νέων ανθρώπων.

Μείωση γραφειοκρατικού κόστους έως 25%

Βάση στοιχείων από την έκθεση του Γ.Ε.ΜΗ. συγκριτικά με το γραφειοκρατικό κόστος ίδρυσης και λειτουργίας ενός έτους μεταξύ μίας ΕΠΕ και μίας ΙΚΕ., που συνόδευε το κατατεθέν νομοσχέδιο στη Βουλή, σύμφωνα με συντηρητικούς υπολογισμούς, περιορίζεται το γραφειοκρατικό κόστος (ίδρυσης και ενιαύσιας λειτουργίας) τουλάχιστο κατά 25%.

Μειονεκτήματα

Παρόλα τα διόλου ευκαταφρόνητα πλεονεκτήματά της ΙΚΕ, υπάρχουν και ορισμένα μειονεκτήματα, όπως άλλωστε είναι αναμενόμενο, τα οποία παρατίθενται παρακάτω:

Σχετικά αυξημένο κόστος λογιστικής παρακολούθησης λόγω τήρησης βιβλίων Γ' κατηγορίας.

Η ΙΚΕ εκ του νόμου και με τη σύσταση θεωρείται εμπορική εταιρία, - ήτοι έχει όλες τις ιδιότητες, τα γνωρίσματα και τις υποχρεώσεις μιας καθόλα γνήσιας εμπορικής εταιρίας. Συνεπώς, η εταιρία του “ενός ευρώ” έχει, λογιστικά, όλες τις υποχρεώσεις μιας ανώνυμης εταιρείας. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι θα πρέπει να τηρούνται διπλογραφικά βιβλία, να συντάσσεται ισολογισμός και να τηρείται ταμείο στην επιχείρηση. Τούτο έρχεται σε αντίθεση με τις προσωπικές εταιρείες, ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες, που τηρούνται απλογραφικά τα βιβλία τους (Β' κατηγορίας) και δεν έχουν τέτοιες υποχρεώσεις, οι οποίες συνεπάγονται περισσότερο κόπο για τον λογιστή της επιχείρησης και, κατά συνέπεια, υψηλότερο κόστος για την εταιρεία σε σχέση με μια ατομική ή προσωπική επιχείρηση.

Δυσπιστία στις συναλλαγές

Το πρακτικά ανύπαρκτο κεφάλαιο της ΙΚΕ σε συνδυασμό με την ρητά αποκλειστική πρόβλεψη ευθύνης της εταιρίας ως νομικού προσώπου για τα χρέη και τις υποχρεώσεις της, οδηγεί σε δυσπιστία απέναντί της στις συναλλαγές. Για το λόγο αυτό και ο νόμος σφραγίζει πλήθος υποχρεώσεων δημοσιότητας στην ΙΚΕ στο σχετικό άρθρο 47. Σε κάθε έντυπο της εταιρίας πρέπει να αναφέρονται αναλυτικά τα στοιχεία της ταυτότητας αυτής αλλά και της οικονομικής της επιφάνειας ήτοι το κεφάλαιο και οι εγγυητικές εισφορές (άρθρο 47 §1). Επιπλέον η εταιρία υποχρεούται μέσα σε 1 μήνα από την ίδρυσή της να αποκτήσει εταιρική ιστοσελίδα όπου επίσης θα αναρτάται υποχρεωτικά η πληθώρα στοιχείων της (47 §2). Αν δεν συμμορφωθεί με αυτή της την υποχρέωση η εταιρία οφείλει να δίδει ή να αποστέλλει δωρεάν σε κάθε ένα που το ζητά τις πληροφορίες που θα έπρεπε να είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα της σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 47 §3 του παρόντος νόμου.

Έλλειψη ελεγκτικού οργάνου

Ο νόμος δεν προβλέπει ούτε επιβάλλει την ύπαρξη ελεγκτικού οργάνου στην ΙΚΕ, -πρόκειται για έλλειψη σημαντική, που όμως καλύπτεται από την ευχέρεια των εταίρων να προβλέψουν ένα τέτοιο όργανο, καθώς και να προβλέψουν αυτό και τις αρμοδιότητές του στο καταστατικό.

Δυσκολία μετατροπής εταιριών σε ΙΚΕ

Το 43 §1 εδάφιο γ του ν. 4072/2012 απαγορεύει στην ΙΚΕ την άσκηση δραστηριότητας για την οποία έχει εκ του νόμου οριστεί αποκλειστικά άλλη εταιρική μορφή, όπως για παράδειγμα οι τραπεζικοί, οι ασφαλιστικοί οργανισμοί, οι οργανισμοί αμοιβαίων κεφαλαίων, οι αθλητικές οργανώσεις κ.ά.. Ο νομοθέτης θέλει έτσι να αποτρέψει τη μετατροπή όλων των εταιριών σε ΙΚΕ λόγω της ευελιξίας και του απροϋπόθετου της τελευταίας.

Άμεση Καταβολή Κεφαλαίου

Σε αντιστάθμισμα του μικρού ύψους του κεφαλαίου της ΙΚΕ ο νόμος υποχρεώνει το διαχειριστή της εταιρίας το αργότερο μέσα σε ένα μήνα από τη σύστασή της, είτε την αύξηση του κεφαλαίου, είτε να βεβαιώσει την ολοσχερή καταβολή αυτού. Βέβαια, ενόψει των απίστευτα μικρών ορίων του νόμιμου κατώτατου κεφαλαίου, σοβαρή αδυναμία ολοσχερούς καταβολής στην πράξη, δύσκολα θεωρείται πως θα εμφανιστεί.

Πρόβλημα στη μετατροπή προσωπικών εταιριών σε ΙΚΕ

Λόγω μη έκδοσης εγκύκλιου από το Υπουργείο Ανάπτυξης για τον τρόπο και την διαδικασία μετατροπής των ΟΕ και ΕΕ σε ΙΚΕ,(καθώς επίσης και του μη συμβατού λογισμικού που χρησιμοποιούν για τη μηχανογραφημένη τήρηση και λογιστική παρακολούθηση της εταιρίας) δεν υφίσταται δυνατότητα σχετικής μετατροπής.

Παγίδα εγγυητικών εισφορών

Εγγυητικές εισφορές όπως δηλώνει και η ονομασία τους , είναι η ανάληψη ευθύνης για τα χρέη της ΙΚΕ έως του ποσού που ορίζεται στο καταστατικό (άρθρο 79 §1). Στο σημείο αυτό επιστάται η προσοχή διότι ακόμη και αν το ποσό έως το οποίο ευθύνεται ο “εγγυητής -εταίρος” είναι μικρό, η ευθύνη του είναι ιδιαίτερα αυξημένη.

Κατ’ αρχήν, ο εταίρος -εγγυητής, θα πρέπει να είναι σε θέση ανά πάσα στιγμή να κληθεί να προβεί σε καταβολή οποιουδήποτε χρέους της εταιρίας έως του ποσού της εγγυητικής εισφοράς του, τόκων και όποιων τυχόν άλλων επιβαρύνσεων συνεπάγεται αυτό. Επιπρόσθετα και πλέον επιβαρυντικό στοιχείο, ο εταίρος ευθύνεται πρωτογενώς έναντι των δανειστών της ΙΚΕ, που αυτό σημαίνει ότι οι δανειστές μπορούν να ασκήσουν αγωγή για την ικανοποίησή τους απευθείας κατά αυτού (άρθρο 79 §1 και §3). Τέλος, ο εταίρος που τυχόν κατέβαλλε στον δανειστή της ΙΚΕ ως εκπλήρωση της εγγυητικής εισφοράς δεν έχει δικαίωμα αναγωγής κατά της εταιρίας (άρθρο 79 §5).

Συνεπώς, απαιτείται εξαιρετική προσοχή κατά την ανάληψη ευθύνης με τη μορφή της εγγυητικής εισφοράς ως μορφής συμμετοχής σε ΙΚΕ. Ο εταίρος που έχει αναλάβει έναντι της εταιρίας την υποχρέωση να εισφέρει εγγυητική εισφορά μπορεί να απαλλαγεί από αυτή καταβάλλοντας το ποσό της ευθύνης του σε μετρητά κατά τις διατάξεις περί αύξησης του εταιρικού κεφαλαίου (άρθρο 82 §1). Χάνεται αυτή η δυνατότητα του εταίρου αμέσως μόλις εναχθεί από δανειστή της ΙΚΕ για την καταβολή εταιρικού χρέους. Άλλωστε το καταστατικό μπορεί να αναστείλει την άσκηση του δικαιώματος απαλλαγής για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει την 3ετία (άρθρο 82 §3).

Φορολογία: Το φορολογικό καθεστώς που διέπει την ΙΚΕ είναι ίδιο με αυτό των ΑΕ και ΕΠΕ (φορολογία κερδών με συντελεστή 26% και φόρος μερισμάτων 10%), ενώ η αμοιβή του διαχειριστή φορολογείται ως εισόδημα μισθωτής εργασίας. Υφίσταται η υποχρέωση πριν τη διανομή κερδών, να αφαιρείται το 1/20 αυτών (5% επί των κερδών) για τον υποχρεωτικό σχηματισμό τακτικού αποθεματικού (άρθρο 100 §2).

Ως ένα, κατά κάποιο τρόπο, σχόλιο στα μειονεκτήματα της ΙΚΕ, είναι ίσως χρήσιμη μια αναφορά και στη λογιστική αντιμετώπιση του τελευταίου σταδίου ζωής της εν λόγω εταιρίας, ήτοι της εκκαθάρισής της. Είναι γεγονός πως εταιρίες με αυτή την εταιρική μορφή δεν έχουν εμφανίσει προς το παρόν κάποια παθογένεια, ή κάποιον άλλο λόγο ο οποίος θα οδηγούσε στη λύση και έπειτα στην εκκαθάριση. Έτσι, η λογιστική αντιμετώπιση της εκκαθάρισης της ΙΚΕ καθίσταται δύσκολη, υπό την έννοια ότι η βιβλιογραφία με τις κατευθυντήριες γραμμές για την πραγματοποίηση λογιστικών εγγραφών, περιορίζεται σε ένα και μόνο βιβλίο. Παρ' όλ' αυτά, υπάρχει η πεποίθηση πως σύντομα θα υπάρξει πρόσβαση σε μια εμπειριστατωμένη και σαφή οδηγία για την ορθή διεκπεραίωση του ζητήματος αυτού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ

4.1 Η λύση της ΙΚΕ

Ένα από τα τελευταία στάδια ζωής μιας εταιρίας, είναι η λύση αυτής η οποία ακολουθείται από τη διαδικασία της εκκαθάρισης.

Ακολουθούν τα άρθρα 102 και 103, εκούσια, όπως παρατίθενται στο Νόμο και εν συνεχεία έπεται η ανάλυση των διατάξεων του νόμου.

Άρθρο 102

Εταιρία σε κατάσταση επαπειλούμενης αδυναμίας εκπλήρωσης

Αν η εταιρεία βρίσκεται σε κατάσταση επαπειλούμενης αδυναμίας εκπλήρωσης των οφειλών της, κατά την έννοια των άρθρων 3 παράγραφος 2 και 99 παράγραφος 1 του Πτωχευτικού Κώδικα (ν. 3588/2007), ο διαχειριστής υποχρεούται χωρίς υπαίτια βραδύτητα να συγκαλέσει συνέλευση των εταίρων, που θα αποφασίσει τη λύση της εταιρείας, την υποβολή αίτησης πτώχευσης ή έναρξης διαδικασίας εξυγίανσης ή την υιοθέτηση άλλου μέτρου.

Άρθρο 103

Λόγοι λύσης

1. Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία λύεται: (α) οποτεδήποτε με απόφαση των εταίρων, (β) όταν παρέλθει ο ορισμένος χρόνος διάρκειας, εκτός αν ο χρόνος αυτός παραταθεί πριν λήξει με απόφαση των εταίρων, (γ) αν κηρυχθεί η εταιρεία σε πτώχευση, και (δ) σε άλλες περιπτώσεις που προβλέπει ο παρών νόμος ή το καταστατικό.

2. Η λύση της εταιρείας, αν δεν οφείλεται στην πάροδο του χρόνου διάρκειας, καταχωρίζεται στο Γ.Ε.ΜΗ. με μέριμνα του εκκαθαριστή.

4.1.1 Ανάλυση άρθρων 102 και 103

Άρθρο 102

Στο άρθρο 102 εμπεριέχεται διάταξη η οποία παρουσιάζει αρκετές ομοιότητες με το άρθρο 47 του ν.2190/1920 και το άρθρο 45 του ν.3190/1955. Στο παρόν, προβλέπεται πως στην περίπτωση κατά την οποία η εταιρία, κατά την αντικειμενική κρίση του διαχειριστή και όχι με βάσει προσωπικές εντυπώσεις, έχει εισέλθει σε κατάσταση επαπειλούμενης αδυναμίας εκπλήρωσης των υποχρεώσεών της, ο διαχειριστής υποχρεούται να κινητοποιήσει τη συνέλευση των εταίρων.

Ουσιαστικά πρόκειται για την ίδια έννοια, με εκείνη του Πτωχευτικού Κώδικα (ν.3588/2007), των άρθρων 3 §214 και 99 §115

Η συνέλευση των εταίρων, που πρέπει να συγκληθεί «χωρίς υπαίτια βραδύτητα», μπορεί να λάβει οποιοδήποτε μέτρο για την αντιμετώπιση της κατάστασης. Ενδεικτικά, ο νόμος αναφέρει την υποβολή αίτησης πτώχευσης (ΠτΚ άρθρο 5 παρ. 1) ή έναρξης διαδικασίας εξυγίανσης (ΠτΚ 99 επ., όπως ισχύει μετά το ν.4013/2011), ή την υιοθέτηση άλλου μέτρου.

Άρθρο 103

Στο παρόν, γίνεται αναφορά στους λόγους που οδηγούν σε λύση της εταιρίας. Οι λόγοι λύσης της ΙΚΕ απαριθμούνται στην παράγραφο 1 του υποκείμενου άρθρου.

Είναι σκόπιμο ν' αναφερθεί πως οι λόγοι αυτοί συμπίπτουν με εκείνους της Α.Ε., όπως αναφέρεται στο άρθρο 47^α §1 κ.ν.2190/1920. Συνεπώς, λόγους λύσης συνιστούν η περί αυτής απόφαση των εταίρων λαμβανομένη με αυξημένη πλειοψηφία κατά τα άρθρα 68 §2 ε' και 72 § 5, η πάροδος της διάρκειας της εταιρίας (διάρκεια η οποία δεν έχει ανανεωθεί κατά τα άρθρα 46, 68 §2 ε' και 72 §5) και η κήρυξη της εταιρίας σε πτώχευση (βλ. και ΠτΚ 96 §1). Πλέον των κυρίων αυτών λόγων λύσης, το άρθρο 103 αναφέρεται και σε άλλες περιπτώσεις που οδηγούν σε αυτή, περιπτώσεις οι οποίες προβλέπονται από το νόμο ή το καταστατικό (όπως κατ' άρθρο 44 §1 α' ν.3190/1955).

Η εταιρία, λόγω (και) του κεφαλαιουχικού της χαρακτήρα δεν λύνεται για λόγους που επέρχονται στο πρόσωπο κάποιου εταίρου (π.χ. θάνατος, ανικανότητα προς δικαιοπραξία, πτώχευση). Ακόμη, η εταιρία αυτή δεν λύνεται με καταγγελία από έναν ή περισσότερους εταίρους. Κατ' αρχή λύση επέρχεται για τους λόγους που αναφέρονται στο παραπάνω. Όμως, όπως αναφέρθηκε, το καταστατικό μπορεί να προσθέσει κι άλλους λόγους.

4.2 Λόγοι που οδηγούν σε λύση της ΙΚΕ

Σε συνέχεια των ως άνω, θα μελετήσουμε εκτενέστερα τους λόγους λύσης της ΙΚΕ. Στο άρθρο 103 του ν.4072/2012, προσδιορίζονται οι λόγοι για τους οποίους μπορεί να λυθεί η ΙΚΕ.

Στο καταστατικό, υπάρχει η δυνατότητα να αναχθούν σε λόγους λύσης της εταιρίας γεγονότα, όπως αυτά που προαναφέρθηκαν, που επέρχονται στο πρόσωπο των εταίρων ή να προβλεφθεί η λύση με δικαστική απόφαση για σπουδαίο λόγο. Επιπρόσθετα, δικαίωμα καταγγελίας της εταιρίας, δύναται να αναγνωριστεί σε κάθε εταίρο ή σε ορισμένους από αυτούς. Τέτοιες προβλέψεις μπορούν να περιληφθούν ωστόσο στο καταστατικό, σε εφαρμογή της περίπτωσης (δ) της παραγράφου 1 του σχετικού νόμου.

Εκτός από τους ρητά αναγραφόμενους λόγους λύσης, το νομοσχέδιο αναφέρεται και σε «άλλες περιπτώσεις που προβλέπει ο παρών νόμος ή το καταστατικό».

Ειδικότερα, οι κατά το νόμο λόγοι λύσης της εταιρίας είναι:

1) Η **απόφαση της συνέλευσης των εταίρων με εξαιρετική πλειοψηφία** για πρόωρη λύση (άρθρο 72 § 5 σε συνδυασμό με το άρθρο 68§. 2 περ. στ' του παρόντος νόμου και με τα ως άνω καταγεγραμμένα). Η πρόσκληση δεν απαιτείται να μνημονεύει και τους λόγους λύσης της εταιρίας. Με δεδομένο ότι η απόφαση αυτή συνιστά και τροποποίηση του καταστατικού, απαιτείται, επί ποινή ακυρότητας, να υποβληθεί με μέριμνα του εκκαθαριστή (2η παράγραφος του παρόντος άρθρου) καταχώρηση στο Γ.Ε.ΜΗ., καταχώρηση η οποία έχει συστατικό χαρακτήρα. Πλέον τούτου, με μέριμνα του εκκαθαριστή, γίνεται σχετική δημοσίευση στο διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.ΜΗ., προκειμένου η τροποποίηση να αντιτάσσεται έναντι των τρίτων (άρθρο. 15§. 1 περ. γ', άρθρο 16 §. 1 περ. α' ν.3419/2005).

2) Η κήρυξη της εταιρίας σε **πτώχευση**. Η δικαστική απόφαση που κήρυξε την πτώχευση καταχωρείται στο Γ.Ε.ΜΗ. και δημοσιεύεται στο διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.ΜΗ. Η λύση έχει επέλθει από τη δημοσίευση της απόφασης που κήρυξε την πτώχευση. Έναντι των τρίτων αντιτάσσεται από τη δημοσίευση στο Γ.Ε.ΜΗ. και ειδικότερα στο διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.ΜΗ. Μετά την πτώχευση δεν ακολουθεί εκκαθάριση με βάση τους κανόνες του εταιρικού δικαίου, αλλά η πτωχευτική διαδικασία. Σε περίπτωση ανάκλησης της απόφασης, ανάκληση ύστερα από αίτηση της εταιρίας, η πτώχευση θεωρείται ότι ουδέποτε κηρύχθηκε. Η ανάκληση, δηλαδή, εδώ έχει αναδρομική ενέργεια (άρθρο 57 παρ. 2 ΠτΚ). Αν η ανάκληση επήλθε ύστερα από αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον κατά το άρθρο 758 ΚΠολΔ η απόφαση δεν έχει αναδρομική ενέργεια. Στην περίπτωση αυτή η ανάκληση θα εξομοιώνεται

με την περάτωση της πτώχευσης. Την αναδρομικότητα, όμως, εδώ μπορεί να τη διατάξει το πτωχευτικό δικαστήριο (άρθρο 57 παρ.2 περ. γ' ΠτΚ).

3) Λόγο λύσης συνιστά και η **πάροδος του χρόνου διαρκείας**, χωρίς να χρειάζεται προς τούτο οποιαδήποτε δημοσιότητα η καταχώρηση στο Γ.Ε.ΜΗ. και φυσικά χωρίς να χρειάζεται τροποποίηση του καταστατικού. Η συνέλευση των εταίρων, με την εξαιρετική πλειοψηφία του άρθρου 72 §.5 σε συνδυασμό με το άρθρο 68 §.1 περ. στ' του υπό επισκόπηση νόμου, μπορεί να αποφασίσει την παράταση του χρόνου διαρκείας της εταιρίας. Ωστόσο, για ν' αποτραπεί η λύση, θα πρέπει η απόφαση για παράταση να καταχωρηθεί στο Γ.Ε.ΜΗ. πριν την εκπνοή του χρόνου διάρκειας της εταιρίας, αφού, μόλις εκπνεύσει ο χρόνος αυτός, η εταιρία λύνεται αυτοδίκαια και εισέρχεται στο στάδιο της εκκαθάρισης. Σιωπηρή παράταση αποκλείεται (προβλ. ν.1156/1995 Ελλ.Δνη 1997.830). Αν η απόφαση για παράταση είχε ληφθεί πριν την εκπνοή της προθεσμίας αλλά η καταχώρηση στο Γ.Ε.ΜΗ. έγινε μετά, θα μπορούσε κάποιος να κάνει λόγο για αναβίωση της εταιρίας.

4) Η **κήρυξη της ακυρότητας ελαττωματικής εταιρίας** επιφέρει, επίσης, τη λύση της εταιρίας (άρθρο 53 του ν.4072/2012). Η εταιρία κηρύσσεται άκυρη με απόφαση του δικαστηρίου μόνο αν: (α) συστήθηκε χωρίς έγγραφο (άρθρο 49 §2), (β) στο καταστατικό της δεν αναφέρεται η επωνυμία, ο σκοπός ή το ύψος του κεφαλαίου της εταιρίας, (γ) ο σκοπός της είναι παράνομος ή αντίκειται στη δημόσια τάξη και (δ) ο μοναδικός ιδρυτής ή όλοι οι ιδρυτές δεν είχαν ικανότητα για δικαιοπραξία όταν υπέγραψαν την πράξη σύστασης της εταιρίας.

5) Λόγο λύσης, που διατάσσεται με αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον, αποτελεί ακόμη, η **παράλειψη της εταιρίας να αυξήσει το κεφάλαιό της** όταν παύσει να έχει έστω και μια κεφαλαιακή μερίδα (ενδεχόμενο δικαστικής λύσης) (άρθρο 77§5 του παρόντος νόμου).

Επισημαίνεται ότι ο νόμος δεν προβλέπει τη λύση της εταιρίας με καταγγελία ενός από τους εταίρους, ούτε με δικαστική απόφαση για σπουδαίο λόγο, πλην της περίπτωσης της παραγράφου 5 του άρθρου 77 (ανυπαρξία μεριδίου κεφαλαιακής εισφοράς).

Σε κάθε περίπτωση λύσης της εταιρίας, εκτός από τη λύση λόγω παρόδου της διάρκειάς της, αυτή καταχωρείται στο Γ.Ε.ΜΗ. με μέριμνα του εκκαθαριστή (δεύτερη παράγραφος του παρόντος άρθρου). Αν το καταστατικό δεν ορίζει διαφορετικά ή η συνέλευση των εταίρων δεν αποφάσισε διαφορετικά, καθήκοντα εκκαθαριστή εκτελεί ο διαχειριστής της εταιρίας (τρίτη παράγραφος του παρόντος άρθρου). Ανάλογα με το λόγο

λύσης, η καταχώρηση έχει συστατικό ή δηλωτικό αποτέλεσμα: Η λύση της εταιρίας αν δεν οφείλεται στην πάροδο διάρκειας, καταχωρίζεται στο Γ.Ε.ΜΗ. με μέριμνα του εκκαθαριστή και η καταχώρηση είναι συστατική, σύμφωνα με το άρθρο 15§1 ε' ν.3419/2005. Συστατικό αποτέλεσμα έχει η λύση «μετά από απόφαση των εταίρων». Όταν η εταιρία πτωχεύσει, χρειάζεται μεν η καταχώρηση στο Γ.Ε.ΜΗ., είναι όμως απλώς δηλωτική, χωρίς εφαρμογή του άρθρου 15 §3 ν.3415/2005.

Συνοψίζοντας, για τη λύση της Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρίας, ο νόμος προβλέπει τα εξής:

(α) Λύση οποτεδήποτε με απόφαση των εταίρων (άρθρο 103 §1 α')

(β) Λύση εφόσον παρέλθει ο ορισμένος χρόνος διάρκειας της εταιρίας, εκτός εάν ο χρόνος αυτός παραταθεί πριν λήξει, με απόφαση των εταίρων (άρθρο 103 §1 β')

(γ) Λύση εάν κηρυχθεί η εταιρία σε πτώχευση (άρθρο 103 §1 γ'), και

(δ) Λύση σε άλλες περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος 4072/2012 ή το καταστατικό (άρθρο 103 §1 δ').

(ε) Δικαστική λύση της εταιρίας στην περίπτωση κήρυξής της ως άκυρης (άρθρο 53§3)

(στ) Δικαστική λύση εάν η εταιρία δεν αυξήσει το κεφάλαιο σε περίπτωση που μηδενισθεί λόγω αποχώρησης εταίρου κλπ (άρθρο 77 §5).

(ζ) Στο καταστατικό δύνανται να προστεθούν κι άλλοι λόγοι λύσης, όπως για παράδειγμα δικαστική λύση λόγω σπουδαίου λόγου (όπως στην Ε.Π.Ε. – άρθρο 44 §1 ν.3190/1955). Σπουδαίος λόγος θα μπορούσε να χαρακτηριστεί η σοβαρή διαταραχή των προσωπικών και εταιρικών σχέσεων των εταίρων και οι συνεχείς διαφωνίες και διενέξεις τους, συνεπαγόμενες την αδυναμία συνεργασίας τους για την επίτευξη του εταιρικού σκοπού (Βλ. ΕφΑθ 2406/2011 ΔΕΕ 2011,1148).

(η) Επιπρόσθετα, λύση της εταιρίας μπορεί να επέλθει από το θάνατο, την ανικανότητα προς δικαιοπραξία ή την πτώχευση εταίρου, την απώλεια ή μη λήψη κάποιας άδειας, τη ματαίωση ανάληψης κάποιου έργου κλπ. Επίσης θα μπορεί να προβλεφθεί ότι ο λόγος λύσης ενεργεί αυτόματα ή μετά από δικαστική διαπίστωση. Επιπλέον, και σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του Β. Αντωνόπουλου, η μονομερής καταγγελία δεν πρέπει να αποκλεισθεί.

Σκόπιμο πάντως θα είναι, η διατύπωση της σχετικής διάταξης του καταστατικού να είναι σαφής και να παραπέμπει σε γεγονότα ευχερώς διαπιστώσιμα και βέβαια, ώστε να μην

δημιουργούνται αμφιβολίες ούτε ως προς τη φύση ούτε ως προς την επέλευση του περιστατικού που προκαλεί τη λύση.

Καταλήγοντας και κατά τα γενικώς ισχύοντα, η λύση της εταιρίας επάγεται (με εξαίρεση την πτώχευση) τη θέση της υπό εκκαθάριση. Κατά τη διάρκεια της εκκαθάρισης, δηλαδή μέχρι την περάτωση της τελευταίας, η εταιρία λογίζεται ότι εξακολουθεί να υπάρχει, η εξουσία όμως των εταιρικών οργάνων περιορίζεται στις πράξεις εκείνες που είναι αναγκαίες για την εκκαθάριση της εταιρικής περιουσίας, αν και ο εκκαθαριστής μπορεί να διενεργήσει νέες πράξεις, δεδομένου πως με αυτές εξυπηρετούνται η εκκαθάριση και το εταιρικό συμφέρον (άρθρο 104§2).

4.3 Εκκαθάριση της ΙΚΕ

Στο ίδιο μήκος κύματος γίνεται η ανάλυση των άρθρων 104 και 105 που αφορούν στο στάδιο και στη διαδικασία της εκκαθάρισης της Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρίας. Ακολουθούν τα άρθρα 104 και 105 εκούσια όπως απαντώνται στον υπό εξέταση νόμο και εν συνεχεία έπεται η ανάλυση αυτών.

Άρθρο 104

Εκκαθάριση και εκκαθαριστής

- 1. Αν λυθεί η εταιρεία για οποιοδήποτε λόγο, εκτός από την κήρυξη αυτής σε πτώχευση, ακολουθεί το στάδιο της εκκαθάρισης. Μέχρι το πέρας της εκκαθάρισης η εταιρεία λογίζεται ότι εξακολουθεί και διατηρεί την επωνυμία της, στην οποία προστίθενται οι λέξεις «υπό εκκαθάριση».*
- 2. Η εξουσία των οργάνων της εταιρείας κατά το στάδιο της εκκαθάρισης περιορίζεται στις αναγκαίες για την εκκαθάριση της εταιρικής περιουσίας πράξεις. Ο εκκαθαριστής μπορεί να ενεργήσει και νέες πράξεις, εφόσον με αυτές εξυπηρετούνται η εκκαθάριση και το συμφέρον της εταιρείας.*
- 3. Η εκκαθάριση ενεργείται από το διαχειριστή, εκτός αν το καταστατικό προβλέπει διαφορετικά ή αποφάσισαν άλλως οι εταίροι. Οι εταίροι μπορούν να αποφασίσουν διαφορετικά από το καταστατικό μόνο με την πλειοψηφία του άρθρου 72 παράγραφος 5.*
- 4. Οι διατάξεις για το διαχειριστή εφαρμόζονται ανάλογα και στον εκκαθαριστή.*

Άρθρο 105

Εργασίες εκκαθάρισης

1. Με την έναρξη της εκκαθάρισης ο εκκαθαριστής υποχρεούται να ενεργήσει απογραφή των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων της εταιρείας και να καταρτίσει οικονομικές καταστάσεις τέλους χρήσεως, οι οποίες εγκρίνονται με απόφαση των εταίρων. Εφόσον η εκκαθάριση εξακολουθεί, ο εκκαθαριστής υποχρεούται να καταρτίζει στο τέλος κάθε έτους οικονομικές καταστάσεις.
2. Ο εκκαθαριστής υποχρεούται να περατώσει αμελλητί τις εκκρεμείς υποθέσεις της εταιρείας, να εξοφλήσει τα χρέη της, να εισπράξει τις απαιτήσεις της και να μετατρέψει σε χρήμα την εταιρική περιουσία. Κατά τη ρευστοποίηση των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας ο εκκαθαριστής οφείλει να προτιμά την εκποίηση της επιχείρησης ως συνόλου, όπου τούτο είναι εφικτό.
3. Εταίροι με εξωκεφαλαιακές εισφορές εξακολουθούν και κατά το στάδιο της εκκαθάρισης να παρέχουν υπηρεσίες, που αποτελούν το αντικείμενο της εισφοράς τους, στο μέτρο που τούτο είναι αναγκαίο για τη διεκπεραίωση των εργασιών της εκκαθάρισης. Οι εταίροι με μερίδια που αντιστοιχούν σε εγγυητικές εισφορές εξακολουθούν να είναι υπόχρεοι έναντι τρίτων για την καταβολή των χρεών της εταιρείας για διάστημα τριών (3) ετών μετά τη λύση της εταιρείας.
4. Εάν το στάδιο εκκαθάρισης υπερβεί την τριετία, εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 49 παρ. 6 του κ.ν. 2190/1920. Το σχέδιο επιτάχυνσης και περάτωσης της εκκαθάρισης εγκρίνεται με απόφαση των εταίρων κατά το άρθρο 72 παράγραφος 5. Η τυχόν αίτηση στο δικαστήριο υποβάλλεται από εταίρους που έχουν το ένα δέκατο (1/10) του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων.
5. Μετά την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης, ο εκκαθαριστής καταρτίζει οικονομικές καταστάσεις περάτωσης της εκκαθάρισης, τις οποίες οι εταίροι καλούνται να εγκρίνουν με απόφασή τους. Με βάση τις καταστάσεις αυτές ο εκκαθαριστής διανέμει το προϊόν της εκκαθάρισης στους εταίρους, ανάλογα με τον αριθμό των μεριδίων καθενός. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι στη διανομή προτιμώνται οι εταίροι με μερίδια που αντιστοιχούν σε κεφαλαιακές εισφορές. Με συμφωνία όλων των εταίρων ο εκκαθαριστής μπορεί να προβεί σε αυτούσια διανομή της περιουσίας.
6. Ο εκκαθαριστής μεριμνά για την καταχώριση της ολοκλήρωσης της εκκαθάρισης στο Γ.Ε.ΜΗ.
7. Ενόσω διαρκεί η εκκαθάριση ή μετά την περάτωση της πτώχευσης λόγω τελεσίδικης επικύρωσης του σχεδίου αναδιοργάνωσης ή για το λόγο του άρθρου 170 παράγραφος 3 του

Πτωχευτικού Κώδικα (ν. 3588/2007), η εταιρεία μπορεί να αναβιώσει με ομόφωνη απόφαση των εταίρων.

4.3.1 Ανάλυση άρθρων 104 και 105

Άρθρο 104

Το άρθρο 104 του υπό ανάλυση νόμου, περιγράφει το στάδιο και τη διαδικασία εκκαθάρισης που ακολουθεί τη λύση της εταιρίας, υπό την προϋπόθεση ότι η λύση δεν οφείλεται στην κήρυξη πτώχευσης.

Η εταιρία εξακολουθεί να υπάρχει μέχρι το πέρας της εκκαθάρισης, ωστόσο, χάριν της πληροφόρησης των συναλλασσομένων, στην επωνυμία της συμπεριλαμβάνονται και οι λέξεις «υπό εκκαθάριση». Η διεξαγωγή της εκκαθάρισης πραγματοποιείται από τον εκκαθαριστή, έναν ή περισσότερους. Κατά το στάδιο τούτο, περιορίζεται η εξουσία των οργάνων της εταιρίας. Υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχει γίνει σχετική πρόβλεψη στο καταστατικό ή δεν έχει ληφθεί διαφορετική απόφαση από τους εταίρους, η εκκαθάριση δύναται να διενεργηθεί και από τον διαχειριστή ο οποίος για τους σκοπούς της εκκαθάρισης καλείται εκκαθαριστής Τέλος, οι σχετικές διατάξεις για τον διαχειριστή, εφαρμόζονται ανάλογα και για τον εκκαθαριστή (άρθρο 104 §4).

Ακολουθεί μια διεξοδικότερη ανάλυση στα προαναφερόμενα.

Σε συνέχεια της λύσης της εταιρίας λόγω πτώχευσης, ακολουθεί η πτωχευτική διαδικασία. Σε κάθε άλλη περίπτωση λύσης, έπεται το στάδιο της εκκαθάρισης. Με τη λύση της δηλαδή, η εταιρία δεν εξαφανίζεται, αλλά εισέρχεται αναγκαστικά στο στάδιο της εκκαθάρισης, διακόπτοντας κάθε παραγωγική λειτουργία.

Μέχρι το πέρας της εκκαθάρισης, η εταιρία λογίζεται ότι εξακολουθεί και διατηρεί την επωνυμία της, στην οποία προστίθενται οι λέξεις «υπό εκκαθάριση». Σε περίπτωση παράληψης αναφοράς των λέξεων αυτών στην επωνυμία, δεν θίγεται το κύρος των πράξεων που διενήργησε η εταιρία, εφόσον αποδεικνύεται ότι οι πράξεις αυτές διενεργήθηκαν στο όνομά της. Δεν αποκλείεται όμως, η ευθύνη των εκκαθαριστών έναντι της εταιρίας από την παράλειψη αυτή για τυχόν ζημία της.

Κατά το στάδιο της εκκαθάρισης η συνέλευση των εταίρων ως το ανώτατο όργανο διατηρείται, οι διαχειριστές όμως, αντικαθίστανται από τους εκκαθαριστές, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στο καταστατικό. Ειδικότερα, οι εκκαθαριστές επιχειρούν μόνο τις

πράξεις που είναι αναγκαίες για την εκκαθάριση της εταιρικής περιουσίας. Ωστόσο, όταν επιβάλλεται από τον σκοπό της εκκαθάρισης και το εταιρικό συμφέρον, οι εκκαθαριστές μπορούν να επιχειρούν, κατ' εξαίρεση και νέες πράξεις.

Η εξουσία των οργάνων της εταιρίας κατά το στάδιο της εκκαθάρισης περιορίζεται στις αναγκαίες για την εκκαθάριση της εταιρικής περιουσίας πράξεις και στα όρια που θέτει ο σκοπός της διαδικασίας αυτής. Όσο διαρκεί η εκκαθάριση, η εταιρία εξακολουθεί να υπάρχει τόσο ως εταιρικός οργανισμός όσο και ως νομικό πρόσωπο, συνεπώς η έδρα της δεν αλλάζει, δεν επέρχεται απώλεια της εμπορικής της ιδιότητας και δεν επέρχεται βίαιη διακοπή των δικών. Ο εκκαθαριστής μπορεί να ενεργήσει και νέες πράξεις, εφόσον με αυτές εξυπηρετούνται τόσο η εκκαθάριση, όσο και το συμφέρον της εταιρίας.

Αρχικά η εκκαθάριση ενεργείται από τα πρόσωπα ή το πρόσωπο στο οποίο ανήκε η διαχείριση, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στο καταστατικό ή αποφάσισε διαφορετικά η συνέλευση των εταίρων. Παρόλο που το καταστατικό δεσμεύει τους εταίρους, έχουν τη δυνατότητα να αποφασίζουν διαφορετικά και να επιλέγουν και άλλο πρόσωπο για τη διενέργεια της εκκαθάρισης, με αυξημένη όμως πλειοψηφία των 2/3 του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων (§ 3 εδ. 2 του άρθρου 104 σε συνδυασμό με το άρθρο 72 § 5 του παρόντος νόμου).

Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει για παράδειγμα συγκεκριμένο πρόσωπο εκκαθαριστή, το διορισμό περισσότερων εκκαθαριστών στη θέση του ενός διαχειριστή ή και το διορισμό ενός εκκαθαριστή στη θέση περισσότερων διαχειριστών. Δύναται επίσης να ορίζεται από το καταστατικό εάν οι τυχόν περισσότεροι εκκαθαριστές λαμβάνουν αποφάσεις ομόφωνα ή πλειοψηφικά.

Η απόφαση που διορίζει εκκαθαριστές υποβάλλεται σε καταχώρηση στο Γ.Ε.ΜΗ. και δημοσιεύεται στο διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.ΜΗ. Ωστόσο, η καταχώρηση δεν έχει συστατικό χαρακτήρα, ενώ η δημοσίευση απαιτείται προκειμένου να αντιτάσσεται ο διορισμός έναντι πάντων. Συστατικό χαρακτήρα έχει η απόφαση διορισμού (Πρβλ. ΕφΑθ 3727/1995 ΕΕμπΔ 1995.443).

Οι διατάξεις περί διαχειριστών εφαρμόζονται αναλογικά και στους εκκαθαριστές εφόσον δε τροποποιούνται από ειδικότερη διάταξη. Τούτο ισχύει τόσο για την εσωτερική διαχείριση όσο και για την εκπροσώπηση της εταιρίας. Έτσι, αναλογική εφαρμογή θα βρει και το άρθρο 64 § 2 του παρόντος νόμου, που αφορά την υπέρβαση της εκπροσωπευτικής εξουσίας από τους εκκαθαριστές. Κατά συνέπεια πράξεις των εκκαθαριστών, έστω και αν

είναι έξω από τον σκοπό της εκκαθάρισης, δεσμεύουν την εταιρία έναντι τρίτων, ακόμη και αν έχουν υποβληθεί στις διατυπώσεις της δημοσιότητας. Επίσης, ο εκκαθαριστής θα ευθύνεται έναντι της εταιρίας κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 67 του παρόντος νόμου. Οπότε, μεταξύ άλλων, την αγωγή αποζημίωσης κατά του εκκαθαριστή ασκεί οποιοσδήποτε εταίρος ή συνεκκαθαριστής στο αρμόδιο δικαστήριο που δικάζει κατά την τακτική διαδικασία. Με απόφαση των εταίρων μπορεί και εδώ να ορισθεί ειδικός εκπρόσωπος της εταιρίας για τη διεξαγωγή της δίκης.

Ομοίως με τους διαχειριστές, στα πλαίσια του σκοπού της εκκαθάρισης, εκπροσωπούν και οι εκκαθαριστές, την εταιρία και υπογράφουν για λογαριασμό της, υπό την εταιρική επωνυμία. Εξάλλου, αν στο καταστατικό δεν ορίζεται διαφορετικά, οι περισσότεροι εκκαθαριστές δεσμεύουν την εταιρία όταν ενεργούν από κοινού (Πρβλ άρθρο 49 §1 ν.3190/1955). Επιπρόσθετα, οι εκκαθαριστές, όπως και οι διαχειριστές, πρέπει να έχουν δικαιοπρακτική ικανότητα. Κατά συνέπεια, και ο πτωχός μπορεί να διορισθεί εκκαθαριστής, καθώς η πτώχευση δεν επιφέρει απώλεια της δικαιοπρακτικής του ικανότητας.

Καταληκτικά, τόσο οι εκκαθαριστές, όσο και οι διαχειριστές, οφείλουν να αναλάβουν τα καθήκοντά τους, μετά το διορισμό τους. Ως ανάληψη καθηκόντων, νοείται η με οποιονδήποτε τρόπο εκδήλωση της βούλησής τους, να αποδεχθούν το διορισμό τους.

Η ανάκληση του εκκαθαριστή ρυθμίζεται από την αναλογική εφαρμογή των άρθρων 59 επ. του παρόντος νόμου, σύμφωνα με τα ως άνω αναφερόμενα. Γενικότερα, για ζητήματα που δεν ρυθμίζονται με τις ειδικές διατάξεις των άρθρων 104. του παρόντος νόμου, εφαρμόζονται αναλογικά τα ισχύοντα για τους διαχειριστές (άρθρο 55 του παρόντος νόμου).

Άρθρο 105

Εισαγωγικά, και σε ότι αφορά στις εργασίες της εκκαθάρισης, αυτές διαγράφονται από το νόμο στη βάση των υφιστάμενων διατάξεων για την Α.Ε. και την Ε.Π.Ε. Προηγείται η διενέργεια απογραφής, ακολουθεί κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων τέλους χρήσεως, περατώνονται οι εκκρεμείς υποθέσεις της εταιρίας, εξοφλούνται τα χρέη της, εισπράττονται οι απαιτήσεις της, και ρευστοποιείται (μετατρέπεται σε χρήμα) η εταιρική περιουσία (άρθρο 105 §§ 1 και 2 βλ. και άρθρο 49 ν.3190/1955). Κατά την εξόφληση των χρεών ο εκκαθαριστής δεν είναι υποχρεωμένος να ακολουθήσει την αρχή της σύμμετρης ικανοποίησης (με όριο την ΑΚ 281, βλ. Σταθόπουλο), δεν αποκλείεται όμως το καταστατικό να προβλέπει κάτι τέτοιο. Χρήσιμη εξάλλου είναι η διάταξη που επιβάλλει στον εκκαθαριστή να εκποιήσει, όπου είναι εφικτό, την εταιρική επιχείρηση ως σύνολο (άρθρο 105 §2).

Ο νομοθέτης προνοεί για την ταχεία διεκπεραίωση της εκκαθάρισης.

Για την επιτάχυνση της διαδικασίας και σε περίπτωση που η εκκαθάριση υπερβεί την τριετία, το άρθρο 49 § 6 του κ.ν. 2190/1920 εφαρμόζεται αναλόγως, και αφορά στην κατάρτιση «σχεδίου επιτάχυνσης και περάτωσης της εκκαθάρισης».

Στο τελικό στάδιο ο εκκαθαριστής συντάσσει οικονομικές καταστάσεις περάτωσης της εκκαθάρισης και καλεί τους εταίρους να τις εγκρίνουν, ενδεχομένως συγκαλώντας προς τούτο συνέλευση. Με βάση τις καταστάσεις αυτές, και –εννοείται– εφόσον εγκριθούν, ο εκκαθαριστής προβαίνει στη διανομή του προϊόντος της εκκαθάρισης. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι στη διανομή «προτιμώνται» εταίροι που κατέβαλαν κεφαλαιακές εισφορές (άρθρο 105 §5). Επίσης προβλέπεται η μη συμμετοχή ορισμένων εταίρων ή η συμμετοχή τους περιορισμένα στη διανομή (άρθρο 100 §4). Το προνόμιο αυτό μπορεί να έχει είτε την έννοια ολόκληρης καταβολής του προϊόντος της εκκαθάρισης στους εταίρους αυτούς, ή ότι οι τελευταίοι θα δικαιούνται να λάβουν τουλάχιστον κάποιο ποσό, για παράδειγμα την αξία (ή ποσοστό της αξίας) της εισφοράς τους (στην περίπτωση αυτή κυριολεκτείται ο όρος «προτιμώνται»). Δήλωση για την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης οφείλει να καταχωρήσει ο εκκαθαριστής στο Γ.Ε.ΜΗ (για την περίπτωση μεταγενέστερης ανεύρεσης περιουσίας - άρθρο 105 § 6).

Αναβίωση της εταιρίας είναι δυνατή υπό τους όρους του άρθρου 105 §7, προς τούτο όμως απαιτείται ομόφωνη απόφαση των εταίρων. Η προϋπόθεση του άρθρου 47α §2 κ.ν. 2190/1920, ότι απόφαση αναβίωσης αποκλείεται, «εάν ήρξαστο η διανομή εταιρικής περιουσίας», δεν επαναλαμβάνεται για την ΙΚΕ, διότι η ΙΚΕ, εταιρία με καταρχήν χαμηλή κεφαλαιουχική συγκρότηση, μπορεί να λειτουργήσει και χωρίς εταιρική περιουσία (π.χ. ως

εταιρία παροχής υπηρεσιών). Σε περίπτωση πτώχευσης της ΙΚΕ, εφαρμόζεται το άρθρο 170 §3 ΠτΚ.

Η θέση των εταίρων κατά την εκκαθάριση

Τη λύση της εταιρίας καθ' οιονδήποτε τρόπο, εκτός της περίπτωσης της πτώχευσης, ακολουθεί το στάδιο της εκκαθάρισης. Ανάλογα με το είδος της εισφοράς κάθε εταίρου, ποικίλει και η θέση αυτού κατά το στάδιο αυτό.

Κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 76, 77, 78, 79 του παρόντος νόμου, οι εισφορές των εταίρων μπορεί να είναι τριών ειδών: κεφαλαιακές, εξωκεφαλαιακές και εγγυητικές και κάθε εταιρικό μερίδιο εκπροσωπεί ένα μόνο είδος εισφοράς.

Σκόπιμη κρίνεται μια συνοπτική αναφορά στις εν λόγω κατηγορίες ώστε να καταστεί πιο σαφής η παρούσα μελέτη.

- Οι κεφαλαιακές εισφορές αποτελούν εισφορές σε μετρητά ή σε είδος που σχηματίζουν το κεφάλαιο της εταιρίας.
- Οι εξωκεφαλαιακές εισφορές συνίστανται σε παροχές που δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο κεφαλαιακής εισφοράς, όπως απαιτήσεις που προκύπτουν από ανάληψη υποχρέωσης εκτέλεσης εργασιών ή παροχής υπηρεσιών. Οι παροχές αυτές πρέπει να εξειδικεύονται στο καταστατικό και εκτελούνται για ορισμένο ή αόριστο χρόνο.
- Εγγυητικές εισφορές είναι εισφορές που συνίστανται στην ανάληψη ευθύνης έναντι των τρίτων για τα χρέη της εταιρίας μέχρι το ποσό που ορίζεται στο καταστατικό.

Κατά την εκκαθάριση οι εταίροι διατηρούν όλα τα δικαιώματά τους, όπως όμως ορίζεται και στο άρθρο 104 §2, οι εξουσίες τους περιορίζονται από το σκοπό της εκκαθάρισης. Ειδικότερες ρυθμίσεις προβλέπονται ανάλογα με το είδος των εισφορών των εταίρων. Ειδικότερα:

1. Για τις **κεφαλαιακές εισφορές** δεν τίθεται ζήτημα καταβολής του ανεξόφλητου κεφαλαίου κατά την εκκαθάριση (όπως κατά το άρθρο 49 §4β κ.ν. 2190/1920), δεδομένου ότι στην ΙΚΕ το κεφάλαιο είναι άμεσα καταβλητέο και, αν δεν έχει ήδη καταβληθεί, ο διαχειριστής υποχρεούται να μειώσει το κεφάλαιο της ΙΚΕ κατά το αντίστοιχο μη καταβεβλημένο κεφάλαιο, ακυρώνοντας παράλληλα τα αντίστοιχα εταιρικά μερίδια (άρθρο 77 §4).

2. Οι εταίροι με **εξωκεφαλαιακές εισφορές** υποχρεούνται να παρέχουν την οφειλόμενη εργασία τους και κατά το στάδιο της εκκαθάρισης, στο μέτρο που αυτό είναι αναγκαίο για τη διεκπεραίωση των εργασιών της (άρθρο 105 §3).

3. Οι εταίροι με εγγυητικές εισφορές εξακολουθούν να φέρουν ευθύνη για τα χρέη της εταιρίας, μόνο όμως για διάστημα τριών (3) ετών από τη λύση της εταιρίας (άρθρο 105 §3 – η τριετία συμβαδίζει με εκείνη των άρθρων 79 §6 και 106 §4).

Στο άρθρο 105 καθορίζονται οι υποχρεώσεις του εκκαθαριστή, καθώς και των εταίρων, κατά το διάστημα που η εταιρία βρίσκεται σε εκκαθάριση. Ο εκκαθαριστής οφείλει να απογράψει την εταιρική περιουσία, να καταρτίσει τις οικονομικές καταστάσεις τέλους χρήσης και να προβεί σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες για τη ρευστοποίηση της εταιρικής περιουσίας, την εξόφληση των χρεών της και την είσπραξη των απαιτήσεων.

Οι εταίροι με εξωκεφαλαιακές εισφορές συνεχίζουν κατά το στάδιο αυτό να παρέχουν τις υπηρεσίες τους, στο μέτρο που αυτό είναι απαραίτητο για τη διεκπεραίωση των εργασιών της εκκαθάρισης. Ορίζεται ρητά ότι οι εταίροι με εγγυητικές εισφορές συνεχίζουν να είναι υπόχρεοι για τρία χρόνια μετά τη λύση της εταιρίας αναφορικά με την καταβολή των χρεών αυτής.

Ο εταίρος έχει επίσης τη δυνατότητα να εξαγοράσει τις σχετικές υποχρεώσεις του πριν από τη μετατροπή σύμφωνα με το άρθρο 82, ώστε τη στιγμή της μετατροπής να υπάρχουν μόνο μερίδια κεφαλαιακών εισφορών.

Μετά το πέρας της εκκαθάρισης και την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων λήξης της εκκαθάρισης, και εφόσον έχουν εξοφληθεί όλοι οι δανειστές της εταιρίας και επαρκεί το προϊόν της εκκαθάρισης, ακολουθεί η διανομή αυτού (του προϊόντος της εκκαθάρισης) στους εταίρους κατ' αναλογία των μεριδίων τους, εκτός εάν το καταστατικό έχει προβλέψει προτίμηση των εταίρων με μερίδια που αντιστοιχούν σε κεφαλαιακές εισφορές. Επίσης είναι εφικτή η αυτούσια διανομή της περιουσίας της εταιρίας, εφόσον η εταιρία δεν έχει δανειστές και συμφωνούν προς τούτο όλοι οι εταίροι. Τέλος δύναται η εταιρία να αναβιώσει με ομόφωνη απόφαση των εταίρων και σχετική τροποποίηση του καταστατικού της.

Το έργο των εκκαθαριστών

1. Το έργο των εκκαθαριστών αρχίζει με τη σύνταξη απογραφής της εταιρικής περιουσίας (περιουσιακά στοιχεία, απαιτήσεις, υποχρεώσεις κ.λ.π.) και την κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων τέλους χρήσης που εγκρίνονται με απόφαση της συνήθους συνέλευσης των εταίρων (άρθρα 72 §4,5 και 68 §1 του παρόντος νόμου). Εφόσον η εκκαθάριση εξακολουθεί, ο εκκαθαριστής υποχρεούται να καταρτίζει οικονομικές καταστάσεις στο τέλος κάθε έτους. Οι διαχειριστές οφείλουν να παραδώσουν τα εταιρικά πράγματα και τα βιβλία και στοιχεία στους εκκαθαριστές και να τους ενημερώσουν για όλες τις εταιρικές υποθέσεις. Αν αρνούνται να συμμορφωθούν και γενικότερα να τους διευκολύνουν στο έργο τους οι εταίροι και οι εκκαθαριστές μπορούν να ζητήσουν από το δικαστήριο (άρθρο 48 του παρόντος νόμου) την απομάκρυνσή τους από τη διεύθυνση της εταιρίας και την εγκατάσταση των εκκαθαριστών στις εγκαταστάσεις της, καθώς και την παράδοση των εταιρικών πραγμάτων που κατέχουν.

2. Οι εκκαθαριστές πρέπει χωρίς καθυστέρηση να περατώσουν τις εκκρεμείς υποθέσεις της εταιρίας, επιχειρώντας, αν χρειασθεί, και νέες πράξεις, να εισπράξουν τις εταιρικές απαιτήσεις, να εξοφλήσουν τις εταιρικές υποχρεώσεις και να ρευστοποιήσουν την εταιρική περιουσία. Κατά τη ρευστοποίηση των περιουσιακών στοιχείων ο εκκαθαριστής οφείλει να προτιμά την εκποίηση της επιχείρησης ως συνόλου, αν τούτο είναι εφικτό και αν κρίνεται πιο συμφέρον. Είναι, όμως, προφανές ότι η εκποίηση ως συνόλου κρίνεται ως αποδοτικότερη από την ξεχωριστή εκποίηση των επιμέρους περιουσιακών στοιχείων της εταιρίας.

3. Σχετικά με τις διατυπώσεις με τις οποίες μπορεί να γίνει η εκκαθάριση, πρέπει να λεχθεί ότι οι εκκαθαριστές έχουν μεγάλη ελευθερία, αρκεί η χρήση της ελευθερίας αυτής να υπηρετεί το εταιρικό συμφέρον και το συμφέρον των εταιρικών δανειστών. Έτσι, μπορούν να επιχειρούν πράξει εκκαθάρισης κατά την κρίση τους και, κατά συνέπεια, με δική τους ευθύνη. Μπορούν, όπως είπαμε, και ενδεχομένως υποχρεούνται να εκποιούν την επιχείρηση ως σύνολο.

4. Η ελευθερία αυτή των εκκαθαριστών αποτυπώνεται και στη δυνατότητα που έχουν, παρ όλη την τυχόν αφερεγγυότητα της εταιρίας, να μην προχωρούν στη σύμμετρη ικανοποίηση των εταιρικών δανειστών, αλλά στην ικανοποίηση αυτών κατά την κρίση τους και πιθανό με βάση την αρχή της πρόληψης. Εξάλλου, το καταστατικό ή η συνέλευση των εταίρων μπορούν να περιορίζουν την παραπάνω ελευθερία των εκκαθαριστών, θεσπίζοντας διατυπώσεις και

όρους που αυτοί πρέπει να ακολουθούν. Οι αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών (άρθρο 288 ΑΚ) παίζουν ιδιαίτερο ρόλο.

5. Με την έναρξη της εκκαθάρισης οι εταίροι που δεν έχουν καταβάλλει τις κεφαλαιακές εισφορές τους οφείλουν κατ' αρχή να τις καταβάλλουν. Τούτο, όμως, μόνο αν η καταβολή είναι αναγκαία για τον σκοπό της εκκαθάρισης, αν είναι π.χ. αναγκαία για την εξόφληση των υποχρεώσεων της εταιρίας προς τρίτους. Οι εισφορές που δεν είναι αναγκαίες για το σκοπό αυτό, θα αποτελέσουν κονδύλι της εκκαθάρισης. Οι εξωκεφαλαιακές εισφορές που συνίστανται σε παροχή υπηρεσιών εξακολουθούν να οφείλονται και κατά το στάδιο της εκκαθάρισης, στο μέτρο, επίσης, που είναι αναγκαίο για τη διεκπεραίωση των εργασιών της εκκαθάρισης. Οι εταίροι που έχουν αναλάβει εγγυητικές εισφορές εξακολουθούν να είναι υπόχρεοι για την καταβολή των χρεών της εταιρίας έναντι τρίτων στο ύψος που είχαν αναλάβει, όμως, για το διάστημα τριών ετών μετά τη λύση της εταιρίας. Η εγγυητική ευθύνη δεν καλύπτει και τα χρέη της εταιρίας έναντι των εταίρων. Αυτά θα αποτελέσουν κονδύλι της εκκαθάρισης.

6. Κατά το άρθρο 49 §6 κ.ν.2190/1920, σε συνδυασμό με το άρθρο 105 § 4 του εξεταζόμενου νόμου, αν το στάδιο της εκκαθάρισης με τη στενή έννοια του όρου, δηλαδή το προπαρασκευαστικό της διανομής στάδιο, υπερβεί την τριετία, ο εκκαθαριστής υποχρεούται να συντάξει σχέδιο επιτάχυνσης και περάτωσης της εκκαθάρισης. Το σχέδιο αυτό περιλαμβάνει έκθεση για τις μέχρι τότε εργασίες της εκκαθάρισης, τους λόγους της καθυστέρησης και τα μέτρα που προτείνονται για την ταχεία περάτωσή της. Ανάμεσα στα μέτρα αυτά μπορεί να περιλαμβάνονται, παραίτηση της εταιρίας από δικαιώματα, δικόγραφα και απαιτήσεις, αν επιδίωξη αυτών είναι ασύμφορη σε σχέση με τα προσδοκώμενα οφέλη ή αβέβαιη ή απαιτεί μεγάλο χρονικό διάστημα. Τα μέτρα αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν και συμβιβασμούς, αναδιαπραγματεύσεις, καταγγελία συμβάσεων ή σύναψη νέων. Το σχέδιο εισάγεται προς έκκριση και εγκρίνεται με πλειοψηφία των 2/3 του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων (άρθρο 72 §5). Εφόσον εγκριθεί, ο εκκαθαριστής ολοκληρώνει την εκκαθάριση σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο σχέδιο. Εάν δεν εγκριθεί με απόφαση των εταίρων το εν λόγω σχέδιο, ο εκκαθαριστής ή οι εταίροι που εκπροσωπούν το 1/10 του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων μπορούν να ζητήσουν την έγκρισή του από το δικαστήριο του άρθρου 48 του παρόντος νόμου που δικάζει με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Το δικαστήριο μπορεί να το εγκρίνει, τροποποιώντας τα μέτρα που προβλέπει το σχέδιο, όχι όμως προσθέτοντας μέτρα που δεν προβλέπονται σ' αυτό. Ο εκκαθαριστής,

πάντως, υλοποιώντας το σχέδιο που εγκρίθηκε σύμφωνα με τα παραπάνω και λαμβάνοντας τα μέτρα που συνιστούν περιεχόμενό του, δεν υπέχει οποιαδήποτε ευθύνη.

7. Σε κάθε περίπτωση, όσο υπάρχουν ανεξόφλητοι εταιρικοί δανειστές και κυρίως αδιανέμητη εταιρική περιουσία, η εταιρία εξακολουθεί να υπάρχει υπό εκκαθάριση, υπό την προϋπόθεση, βέβαια, ότι δεν διαγράφηκε από το Γ.Ε.ΜΗ. Περάτωση της εταιρίας επέρχεται πάντοτε με τη διαγραφή της από το Γ.Ε.ΜΗ. (άρθρο 7^α § 1 Ιγ' και άρθρο 10 § 1 περ. ε' ν.3419/2005). Όταν, όμως, εκ των υστέρων αποκαλυφθεί η ύπαρξη και άλλων ανεξόφλητων υποχρεώσεων ή αδιανέμητη περιουσία, μπορεί όποιος έχει έννομο συμφέρον να ζητήσει την επανεγγραφή της στο Γ.Ε.ΜΗ. ή, ακριβέστερα, την εξάλειψη της διαγραφής της. Στη συνέχεια, μπορεί να ζητήσει το διορισμό εκκαθαριστή, ο οποίος θα συνεχίσει την εκκαθάριση, μέχρι την ουσιαστική της λήξη (Ρόκας σελ.483., Αντωνόπουλος, σελ. 24, και παραπέρα παραπομπές).

8. Ο εκκαθαριστής μετά τη λήξη της εκκαθάρισης με τη στενή έννοια και πριν τη διανομή της εταιρικής περιουσίας καταρτίζει οικονομικές καταστάσεις περάτωσης της εκκαθάρισης, τις οποίες εγκρίνει η συνήθης συνέλευση. Με βάση τις καταστάσεις αυτές ο εκκαθαριστής διανέμει το προϊόν της εκκαθάρισης στους εταίρους, ανάλογα με τον αριθμό των μεριδίων του καθενός. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι στη διανομή προτιμώνται οι εταίροι με μερίδια που αντιστοιχούν σε κεφαλαιακές εισφορές. Δηλαδή, ο νομοθέτης αναγνωρίζει υπέρ των εταίρων αυτών προνόμιο. Πάντως, μια τέτοια διάταξη παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης των εταίρων. Έπειτα, το προϊόν της εκκαθάρισης δεν είναι αποτέλεσμα μόνο των κεφαλαιακών εισφορών, αλλά κάθε είδους εισφοράς. Ο εκκαθαριστής είναι υποχρεωμένος πριν τη διανομή να προβεί σε ρευστοποίηση της εταιρικής περιουσίας, αφού αυτή γίνεται πάντοτε σε χρήμα. Αν όμως, υπάρχει ομόφωνη απόφαση των εταίρων μπορεί να προβεί σε αυτούσια διανομή της περιουσίας και με οποιοδήποτε μέτρο αυτοί συμφωνήσουν.

9. Αν οι εκκαθαριστές παραβιάσουν υπαίτια την παραπάνω σειρά, μη εξοφλώντας τους εταιρικούς δανειστές πριν τη διανομή της εταιρικής περιουσίας, ευθύνονται, μαζί με την εταιρία απέναντι στους εταιρικούς δανειστές κατά τις διατάξεις περί αδικοπραξίας (άρθρο 914 σε συνδ. με άρθρα 71 και 75 ΑΚ) (Βλ. και Εφ.Αθ 3341/2005 ΔΕΕ 2005.1064, ΑΠ 62/1975 ΝοΒ 23.881). Τούτο γιατί αθέτησαν διατάξεις που αποβλέπουν στην προστασία ιδιωτικού συμφέροντος, του συμφέροντος των εταιρικών δανειστών. Έπειτα, οι εταίροι οφείλουν να αποδώσουν στην εταιρία όσα εισέπραξαν με τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού (άρθρο 904 § 1 ΑΚ).

10. Στις περιπτώσεις που προβλέπει το παρόν άρθρο στην παράγραφο 7, η εταιρία μπορεί να αναβιώσει. Αναβίωση σημαίνει επάνοδο της εταιρίας σε παραγωγική δραστηριότητα. Με την αναβίωση δεν ιδρύεται νέα, αλλά εξακολουθεί να υπάρχει η ίδια εταιρία. Απλά αλλάζει σκοπό. Κατά τα άλλα η εταιρία διατηρεί την ατομικότητα και την ταυτότητά της. Έτσι, ούτε διακοπή των εκκρεμών δικών επέρχεται ούτε αλλάζει ο φορέας της εταιρικής περιουσίας.

11. Η αναβίωση είναι πάντα δυνατή όταν η λύση επήλθε λόγω παρόδου του χρόνου διάρκειας της εταιρίας ή με απόφαση της συνέλευσης των εταίρων. Αν η εταιρία λύθηκε λόγω πτώχευσης, η αναβίωση είναι δυνατή, αν η πτώχευση περατώθηκε λόγω τελεσίδικης επικύρωσης του σχεδίου αναδιοργάνωσης ή αν επήλθε αποκατάσταση του πτωχού κατά το άρθρο 168 επ. ΠτΚ.

12. Σε κάθε περίπτωση η αναβίωση αποκλείεται αν άρχισε η διανομή της εταιρικής περιουσίας ή αν δεν υπάρχει περιουσία προς διανομή (Πρβλ άρθρο 47^α §4 εδ. 2 κ.ν.2190/1920). Τούτο διότι έτσι υπηρετείται η ασφάλεια του δικαίου.

13. Η αναβίωση, κατά το παρόν άρθρο, προϋποθέτει ομόφωνη απόφαση των εταίρων. Με δεδομένο ότι η αναβίωση συνιστά τροποποίηση του καταστατικού, τροποποίηση που πραγματοποιείται από την εξαιρετική συνέλευση, αναρωτιέται κανείς γιατί εδώ να απαιτείται ομόφωνη απόφαση, εισάγοντας μια ακόμη δυσλειτουργία στη νεοεισαγόμενη εταιρία. Η απόφαση αυτή καταχωρείται στο Γ.Ε.ΜΗ. και η καταχώρηση έχει συστατικό χαρακτήρα (άρθρο 118 § 4 του παρόντος νόμου, που αντικαθιστά το άρθρο 15 § 1 ν. 3419/2005). Με την αναβίωση παύει η εξουσία των εκκαθαριστών, οι οποίοι υποχρεούνται σε λογοδοσία, και ισχύει η νόμιμη διαχείριση.

Σκόπιμο κρίνεται να γίνει αναφορά και στις λογιστικές εγγραφές εκκαθάρισης της ΙΚΕ. Λόγω της σχετικά πρόσφατης εμφάνισής της στο Ελληνικό επιχειρείν, δεν υπάρχει πρόσβαση σε υλικό ή σε δεδομένα του Υπουργείου για τις σχετικές εγγραφές εκκαθάρισης. Υπάρχει στη βιβλιογραφία ένα «πρακτικό βοήθημα για ΕΠΕ & ΙΚΕ» όμως η πρόσβαση σε περεταίρω βιβλιογραφία ή εγκυκλίους καθίσταται αδύνατη εφόσον δεν υπάρχει σχετική αναφορά. Οι εν λόγω εγγραφές παρουσιάζουν ομοιότητες με τις αντίστοιχες εγγραφές της Ε.Π.Ε., με μια διαφοροποίηση στις κεφαλαιακές εισφορές. Περεταίρω λεπτομέρειες θα δοθούν εν καιρώ με σχετική εγκύκλιο.

5.1 Λύση και εκκαθάριση των βασικών εταιρικών μορφών σε σχέση με την ΙΚΕ

Στο παρόν κεφάλαιο αντιπαραβάλλονται τα στάδια λύσης και εκκαθάρισης των εταιρικών μορφών που απαντώνται κατά το μεγαλύτερο μέρος στο ελληνικό επιχειρείν (Ο.Ε., Ε.Ε., Ε.Π.Ε., Α.Ε.), με τα αντίστοιχα στάδια λύσης και εκκαθάρισης της Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρίας.

Η λύση των εταιριών δεν επιφέρει αυτοδικαίως και τη λήξη της νομικής προσωπικότητας της εταιρίας, αλλά την οδηγεί στο στάδιο της εκκαθάρισης όλων των εκκρεμών έννομων σχέσεων της. Συνεπώς, κύρια συνέπεια, απόρροια της λύσης της εταιρίας, είναι η αντικατάσταση του παραγωγικού σκοπού της, όπως αυτός προβλέπεται στο καταστατικό της, από το σκοπό της εκκαθάρισης.

Σύμφωνα με τη νομοθεσία που διέπει τις εμπορικές εταιρίες, το δίκαιο της Ομόρρυθμης και της Ετερόρρυθμης εταιρίας ρυθμίζεται όσον αφορά τη λύση τους από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα (ΑΚ) καθώς και του ν. 4012/2012, διατάξεις οι οποίες εφαρμόζονται αναλογικά.

5.1.1 Η λύση και εκκαθάριση των Ο.Ε και Ε.Ε.

Λόγοι λύσης της Ο.Ε και της Ε.Ε. :

Σύμφωνα με τα άρθρα 765-775 του Αστικού Κώδικα η εταιρία λύεται όταν συντρέχει κάποιος από τους εξής προβλεπόμενους λόγους:

(α) Εφόσον έχει παρέλθει ο χρόνος διάρκειας της εταιρείας (ΑΚ765 –η ρύθμιση αφορά μόνο τις εταιρίες ορισμένου χρόνου).

(β) Με καταγγελία της εταιρείας (ΑΚ 767).

(γ) Εφόσον υπάρχει σχετική απόφαση των εταίρων (άρθρο 259 ν.4072/2012).

(δ) Εφόσον πραγματοποιήθηκε ο σκοπός της εταιρείας ή υπάρχει αδυναμία πραγματοποίησής του (ΑΚ 772).

(ε)·Σε περίπτωση θανάτου ενός εκ των εταίρων (ΑΚ 773-774).

(στ)·Σε περίπτωση που θα επέλθει μείωση του αριθμού των εταίρων της εταιρίας σε έναν, εφόσον εντός δύο (2) μηνών δεν δημοσιευτεί στο Γ.Ε.ΜΗ. η είσοδος νέου εταίρου (άρθρο 267 ν.4072/2012).

(ζ)·Λόγω υποβολής σε δικαστική συμπαράσταση ή πτώχευσης ενός εταίρου (ΑΚ 775).

(η)·Επιπρόσθετο λόγο λύσης, ειδικά για τις ετερόρρυθμες εταιρίες, αποτελεί η παύση της ύπαρξης τουλάχιστον ενός ομόρρυθμου εταίρου στην εταιρία (άρθρο 281 ν.4072/2012).

Συνέπειες λύσης - Εργασίες εκκαθάρισης

Ο Εμπορικός Νόμος δεν περιέχει σχετικές διατάξεις για την εκκαθάριση των προσωπικών εταιριών και ως εκ τούτου γίνεται αναλογική εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 777- 783 του Α.Κ.

Κατ' αρχήν, τον εταιρικό σκοπό, αντικαθιστά ο σκοπός της εκκαθάρισης και η διανομή της εταιρικής περιουσίας, η οποία προϋποθέτει την τακτοποίηση όλων των οικονομικών υποχρεώσεων που έχει αναλάβει η εταιρία ενόσω λειτουργούσε. Τέλος, οι αξιώσεις των εταίρων μεταξύ τους αλλά και οι αξιώσεις τους κατά της εταιρίας μπορούν να ασκηθούν πλέον μόνο μετά το κλείσιμο του ισολογισμού της εκκαθάρισης.

Συνοψίζοντας τις εργασίες εκκαθάρισης, προκύπτουν τα εξής:

Αρχικά επέρχεται η λήξη της αντιπροσωπευτικής και διαχειριστικής εξουσίας των διαχειριστών της εταιρίας, οι οποίοι αντικαθίστανται από τους εκκαθαριστές οι οποίοι επακόλουθα πραγματοποιούν απογραφή των στοιχείων του Ενεργητικού και του Παθητικού και κατόπιν απογραφής συντάσσεται ο αρχικός Ισολογισμός εκκαθάρισης.

Έπειτα, υποβάλλονται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. το έγγραφο λύσεως της εταιρίας, ο αρχικός Ισολογισμός εκκαθάρισης, το έντυπο μεταβολών και η βεβαίωση ενημερότητας από το οικείο Επιμελητήριο. Ακολουθούν, η υποβολή στο Πρωτοδικείο έδρας της εταιρίας του εγγράφου λύσεως θεωρημένο από τη Δ.Ο.Υ., θεωρούνται στη Δ.Ο.Υ. νέα στοιχεία ή αναθεωρούνται τα ήδη υπάρχοντα με τη φράση «υπό εκκαθάριση», ρευστοποιούνται τα

στοιχεία του Ενεργητικού και εισπράττονται τυχόν απαιτήσεις της εταιρίας ενώ εξοφλούνται οι υποχρεώσεις αυτής.

Καταληκτικά, ο εκκαθαριστής υποβάλλει στην αρμόδια φορολογική αρχή δηλώσεις εισοδήματος και δηλώσεις Φ.Π.Α. συνοδευόμενες πάντοτε από την υποσημείωση «υπό εκκαθάριση», συντάσσεται ο ισολογισμός λήξης της εκκαθάρισης μαζί με το προσάρτημα και διανέμεται το προϊόν της εκκαθάρισης προς τους εταίρους

5.1.2 Η λύση της Ε.Π.Ε.

Λόγοι λύσης της Ε.Π.Ε.

Σύμφωνα με το άρθρο 44 του ν. 3190/1955 «περί Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης», η ΕΠΕ λύεται:

- (α) Σε κάθε περίπτωση που προβλέπεται από το νόμο ή το καταστατικό της.
- (β) Με απόφαση της συνελεύσεως των εταίρων, λαμβανόμενη από τα τρία τέταρτα ($\frac{3}{4}$) του όλου αριθμού των εταίρων, οι οποίοι εκπροσωπούν τα τρία τέταρτα ($\frac{3}{4}$) του όλου εταιρικού κεφαλαίου και εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στο καταστατικό.
- (γ) Με δικαστική απόφαση ένεκα σπουδαίου λόγου, ύστερα από αίτηση του εταιρικού ή των εταίρων, οι οποίοι εκπροσωπούν τουλάχιστον το ένα δέκατο του εταιρικού κεφαλαίου.
- (δ) Με την κήρυξη της εταιρείας σε κατάσταση πτώχευσης.
- (ε) Με την απαγόρευση, την πτώχευση ή το θάνατο κάποιου ή ενός ή περισσοτέρων εταίρων, αν τούτο ορίζεται στο καταστατικό.

Συνέπειες λύσης της Ε.Π.Ε. – Εργασίες εκκαθάρισης :

Τη λύση μιας Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης εξ ουιουδήποτε λόγου, πλην της κήρυξης αυτής σε κατάσταση πτώχευσης, ακολουθεί το στάδιο της εκκαθάρισης. Μέχρι το τέλος της εκκαθάρισης και της διανομής, η εταιρία εξακολουθεί να υπάρχει και διατηρεί την επωνυμία της, στην οποία προστίθενται οι λέξεις «υπό εκκαθάριση». Κατά το στάδιο της εκκαθάρισης η εξουσία των οργάνων της εταιρείας περιορίζεται στις αναγκαίες για την εκκαθάριση της εταιρικής περιουσίας πράξεις. Η εκκαθάριση ενεργείται από τους διαχειριστές της εταιρίας

(εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στο καταστατικό ή αποφάσισε διαφορετικά η συνέλευση των εταίρων), οι οποίοι διενεργούν απογραφή και συντάσσουν τον αρχικό ισολογισμό εκκαθάρισης ο οποίος δημοσιεύεται στο Φ.Ε.Κ. Τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε. (άρθρα 48, 50 ν.3190/1955), υποβάλουν δήλωση φορολογίας εισοδήματος της Ε.Π.Ε. καθώς και εκκαθαριστική δήλωση Φ.Π.Α. στην αρμόδια φορολογική αρχή.

Διαδικαστικά, οι εκκαθαριστές προβαίνουν στη ρευστοποίηση του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων της εταιρίας, στην αποπληρωμή των εταιρικών υποχρεώσεων προς τους τρίτους, και στη διανομή του υπόλοιπου εταιρικού κεφαλαίου προς τους εταίρους. Επιπλέον ενέργειες είναι η υποβολή δήλωσης μεταβολής στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. (άρθρο 29 §1 ν.1642/1986) καθώς και δήλωση μεταβολής στοιχείων εργοδότη, κατά την περίπτωση όπου απασχολείται προσωπικό, γνωστοποιώντας στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ τη διακοπή της απασχόλησης των εργαζομένων. Ισολογισμός τέλους χρήσης και λοιπές οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να συντάσσονται (συνοδευόμενες από τις διατάξεις δημοσιότητας που διέπουν την Ε.Π.Ε.) στην περίπτωση όπου η εκκαθάριση συνεχίζει και πέραν του τρέχοντος οικονομικού έτους. Κατά το τέλος της εκκαθάρισης, συντάσσεται νέα τελική απογραφή και ο τελικός ισολογισμός εκκαθάρισης όπου δημοσιεύεται στο Φ.Ε.Κ. ενώ δεν θα πρέπει να εκκρεμούν τυχόν υποχρεώσεις ή απαιτήσεις. Με τη διενέργεια των ημερολογιακών εγγραφών, την υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος για το αποτέλεσμα της εκκαθάρισης, την υποβολή της εκκαθαριστικής δήλωσης Φ.Π.Α., την οριστική δήλωση παύσης εργασιών και την αντίστοιχη δήλωση μεταβολής στοιχείων εργοδότη στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, ολοκληρώνεται η διαδικασία της εκκαθάρισης.

5.1.3 Η λύση και εκκαθάριση της Α.Ε.

Ανώνυμη Εταιρία

Οι λόγοι λύσης της ΑΕ προβλέπονται περιοριστικά στο άρθρο 47^α του ν. 2190/1920.

(α) με την πάροδο του χρόνου διάρκειας της εταιρείας που ορίζεται στο καταστατικό της.

(β) με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης κατά το άρθρο 29 §3 και άρθρο 31 §2 του κ.ν. 2190/1920.

(γ) με την κήρυξη της εταιρίας σε κατάσταση πτώχευσης.

(δ) με δικαστική απόφαση μετά από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον και υπό τις προϋποθέσεις του α. 48 κ.ν. 2190/1920.

(ε) με δικαστική απόφαση μετά από αίτηση των μετόχων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 48^α του κ.ν. 2190/1920.

Συνέπειες λύσης της Α.Ε. – Εργασίες εκκαθάρισης :

Δίχως ν' αποτελεί εξαίρεση, τη λύση της Α.Ε. ακολουθεί το στάδιο της εκκαθάρισης της εταιρίας. Απώτερος σκοπός της εκκαθάρισης, είναι η επίλυση κάθε οικονομικής και νομικής εκκρεμότητας της εταιρίας έναντι των τρίτων, μετά το πέρας της οποίας είναι δυνατή και η επιστροφή των εισφορών στους μετόχους της. Ο εκκαθαριστής διορίζεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης. Αναλαμβάνοντας καθήκοντα, ο εκκαθαριστής συντάσσει Ισολογισμό ο οποίος δημοσιεύεται στο Φ.Ε.Κ. περί Α.Ε. και Ε.Π.Ε. και στον ημερήσιο τύπο, καθιστά γνωστό στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. τη λύση και την έναρξη της εκκαθάρισης της εταιρίας θεωρώντας νέα στοιχεία ή γνωστοποιώντας τη συνέχιση των ήδη υπαρχόντων με την προσθήκη ένδειξης «υπό εκκαθάριση» στην επωνυμία αυτής. Επιπρόσθετα, ρευστοποιούνται τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρίας, εισπράττονται οι απαιτήσεις της και τακτοποιούνται οι υποχρεώσεις της και το αποτέλεσμα που προκύπτει από την εκκαθάριση διανέμεται στους μετόχους κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στο κεφάλαιο. Εάν η εκκαθάριση διαρκέσει πέραν του έτους, υποβάλλονται υποχρεωτικά, από τον εκκαθαριστή, δήλωση φορολογίας εισοδήματος, εκκαθαριστική δήλωση Φ.Π.Α. και δημοσιεύονται οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις που εγκρίνονται από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων. Με τη λήξη της εκκαθάρισης και πριν τη διανομή της καθαρής θέσης, ο εκκαθαριστής συντάσσει τον ισολογισμό λήξης της εκκαθάρισης, ο οποίος μετά την έγκριση της Γενικής Συνέλευσης, καταχωρείται στο Μητρώο Α.Ε. και δημοσιεύεται στο Τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Πέραν τούτου, έχει επέλθει η οριστική λύση της Ανώνυμης Εταιρίας.

5.1.4 Σύγκριση της διαδικασίας λύσης της Ι.Κ.Ε. με τις βασικές εταιρικές μορφές

Αντιπαραβάλλοντας τους λόγους λύσης της Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρίας, όπως αυτοί απαριθμούνται στο άρθρο 103 §1 ν.4072/2012 και έχουν αναφερθεί στην ενότητα 4.2, εξάγεται το συμπέρασμα πως αυτοί, εμφανίζουν ομοιότητες τόσο με τους αντίστοιχους λόγους λύσης μιας προσωπικής (πχ εάν έχει παρέλθει ο χρόνος διάρκειας της εταιρίας) όσο και μιας κεφαλαιουχικής εταιρίας (πχ κήρυξη πτώχευσης) ενόσω κατά βάση παρουσιάζουν ομοιότητες με εκείνους της ΑΕ όπως αναφέρονται στο άρθρο 47^α §1 κ.ν.2190/1920.

Διαφοροποιήσεις υπάρχουν και είναι προφανές πως υπάρχουν, διότι σε αντίθετη περίπτωση δεν θα μιλούσαμε περί διαφορετικών νομικών οντοτήτων. Εύλογα όμως προκύπτει το συμπέρασμα πως η ΙΚΕ, και κατά το στάδιο της λύσης της, κάνει εμφανές ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά της, αυτό της «δυσυπόστατης» μορφής της ως εταιρία με χαρακτηριστικά τόσο προσωπικού όσο και κεφαλαιουχικού χαρακτήρα.

5.1.5 Σύγκριση του σταδίου εκκαθάρισης της Ι.Κ.Ε. με την εκκαθάριση των βασικών εταιρικών μορφών

Ολοκληρώνοντας τη μελέτη των τελευταίων σταδίων ζωής μιας εταιρίας, μελετήσαμε τη διαδικασία της εκκαθάρισης των βασικών εταιρικών μορφών διαδικασία την οποία αντιπαραβάλλουμε στη συνέχεια, με την εκκαθάριση της ΙΚΕ.

Την εκκαθάριση ενεργεί ο εκκαθαριστής, ο οποίος απογράφει τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις της εταιρίας και συντάσσει οικονομικές καταστάσεις οι οποίες εγκρίνονται από τους εταίρους. Εφόσον η εκκαθάριση υπερβεί το ένα οικονομικό έτος, οικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται στο τέλος κάθε οικονομικής χρήσης. Με την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης, συντάσσονται καταστάσεις περάτωσης της εκκαθάρισης και εφόσον εγκριθούν ακολουθεί η διανομή του προϊόντος της εκκαθάρισης στους εταίρους.

Περαιτέρω λεπτομέρειες με τη λύση και θέση σε εκκαθάριση της ΙΚΕ δίνει η Γενική Γραμματεία Εσόδων με εγκύκλιο της (ΠΟΛ.1084/24.3.2014).

Η εγκύκλιος καθορίζει τα δικαιολογητικά τις προϋποθέσεις καθώς και τις προθεσμίες για την γνωστοποίηση των μεταβολών των εταιρειών ΙΚΕ ΟΕ και ΕΕ σε σχέση με τη λύση και θέση σε εκκαθάριση των εν λόγω εταιρειών.

Αρχικά, ο φορολογούμενος φυσικό, νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα υποχρεούται να ενημερώνει τη Φορολογική Διοίκηση για τις μεταβολές που αφορούν στην επωνυμία, το διακριτικό τίτλο, τη διεύθυνση των επαγγελματικών εγκαταστάσεων, την έδρα ή το αντικείμενο της δραστηριότητάς τους καθώς και τις λοιπές πληροφορίες που παρασχέθηκαν, κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης έναρξης επιχειρηματικής δραστηριότητας, εντός δέκα (10) ημερών, από το χρόνο που έγιναν οι μεταβολές ή από το χρόνο έκδοσης της ανακοίνωσης του Γ.Ε.ΜΗ., όπου απαιτείται, υποβάλλοντας το έντυπο Μ3 «Δήλωση Έναρξης / Μεταβολής Εργασιών Μη Φυσικού Προσώπου».

Ως εκ τούτου, το νομικό πρόσωπα προκειμένου να δηλώσει τη θέση του «υπό εκκαθάριση», υποβάλλει στη Φορολογική Διοίκηση την ανωτέρω δήλωση, ως μεταβολή,

προσκομίζοντας, κατά περίπτωση, τη σχετική ανακοίνωση καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ. ή το στοιχείο εκείνο από το οποίο προκύπτει η λύση του.

Επίσης, σύμφωνα με την αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, όταν μία κεφαλαιουχική εταιρεία (Α.Ε., Ε.Π.Ε., Ι.Κ.Ε.) λύεται, τίθεται σε όλες τις περιπτώσεις υποχρεωτικά εκ του νόμου σε εκκαθάριση (με εξαίρεση την πτώχευση). Με την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης, η εταιρεία διαγράφεται από το Γ.Ε.ΜΗ.

Ειδικότερα:

Στην περίπτωση, κατά την οποία, η λύση κεφαλαιουχικής εταιρείας επέρχεται με *απόφαση της γενικής συνέλευσης των μετόχων ή εταίρων*, η καταχώριση της εν λόγω απόφασης στο Γ.Ε.ΜΗ. είναι αναγκαία προϋπόθεση, προκειμένου να επέλθει νομικά η λύση της εταιρείας. Μετά τη σχετική καταχώριση, η εταιρεία παύει να επιδιώκει το σκοπό της και λειτουργεί μόνο για το σκοπό της εκκαθάρισης. Συνεπώς, κατά την υποβολή στη Φορολογική Διοίκηση της δήλωσης μεταβολής για τη θέση της «υπό εκκαθάριση», προσκομίζεται η ανακοίνωση καταχώρισης της σχετικής απόφασης στο Γ.Ε.ΜΗ. Ως ημερομηνία μεταβολής, καταχωρείται στο υποσύστημα Μητρώου η ημερομηνία καταχώρισης της απόφασης στο Γ.Ε.ΜΗ.

Στην περίπτωση λύσης κεφαλαιουχικής εταιρείας λόγω *παρόδου χρόνου διάρκειας*, κατά την υποβολή στη Φορολογική Διοίκηση της δήλωσης μεταβολής για τη θέση της «υπό εκκαθάριση», προσκομίζεται καταστατικό, από το οποίο προκύπτει η ημερομηνία λήξης της διάρκειάς της και βεβαίωση, από την αρμόδια υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ., ότι δεν έχει δημοσιευθεί άλλη τροποποίηση καταστατικού ως προς την παράταση του χρόνου διάρκειας. Ως ημερομηνία μεταβολής, καταχωρείται στο υποσύστημα Μητρώου η επομένη της ημερομηνίας λήξης της διάρκειάς της.

Στην περίπτωση λύσης κεφαλαιουχικής εταιρείας με *δικαστική απόφαση*, κατά την υποβολή στη Φορολογική Διοίκηση της δήλωσης μεταβολής για τη θέση της «υπό εκκαθάριση», προσκομίζεται η ανακοίνωση καταχώρισης της δικαστικής απόφασης στο Γ.Ε.ΜΗ. Ως ημερομηνία μεταβολής, καταχωρείται στο υποσύστημα Μητρώου η ημερομηνία που προσδιορίζεται από τη δικαστική απόφαση.

Συγκριτικά εξάγεται το συμπέρασμα πως το στάδιο της εκκαθάρισης της ΙΚΕ παρουσιάζει κοινά χαρακτηριστικά τόσο με τις προσωπικές εταιρίες όσο και με τις κεφαλαιουχικές. Ο κεφαλαιουχικός χαρακτήρας της ΙΚΕ θα λέγαμε πως υπερισχύει διότι

τηρούνται οι διατάξεις δημοσιότητας, γίνεται η διανομή του προϊόντος εκκαθάρισης κτλ., με άλλα λόγια, η ομοιότητα με την εκκαθάριση των κεφαλαιουχικών εταιριών είναι πρόδηλη.

5.2 Συσχέτιση της ΙΚΕ με την Ευρωπαϊκή Ιδιωτική Εταιρία SPE (Societas Privata Europaea)

Εισαγωγικά

Αντικειμενικός σκοπός της παρούσας εργασίας, είναι η θεωρητική μελέτη της λύσης και εκκαθάρισης της ΙΚΕ. Ωστόσο, προκύπτουν ορισμένα παρεμπόδιοντα ζητήματα τα οποία χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης και σχετικής αναφοράς, καθότι διαδραματίζουν ρόλο στην οικονομική διαχείριση της εταιρίας. Μερικά από τούτα τα ανακύπτοντα ζητήματα είναι οτιδήποτε συντελείται κατά τη μεταφορά έδρας της ΙΚΕ στον ευρύτερο ευρωπαϊκό χώρο, καθώς και η σύνδεση αυτής με την Ευρωπαϊκή Ιδιωτική Εταιρία.

Με αφορμή την ομολογουμένως σύγχρονη τάση διευκόλυνσης της επιχειρηματικότητας και κινητικότητας των εταιριών στο πλαίσιο λειτουργίας της κοινής αγοράς, έχει παρατηρηθεί πως ο νομοθέτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προσπαθεί να εισάγει έναν ευρωπαϊκό τύπο «ιδιωτικής» εταιρίας, που θα προορίζεται για τη μικρομεσαία επιχείρηση, την ονομαζόμενη με το λατινικό αναγνωριστικό «Societas Privata Europaea» [Ευρωπαϊκή Ιδιωτική Εταιρία (στο εξής SPE)]. Έτσι, στις 25 Ιουνίου 2008 η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση Κανονισμού περί του καταστατικού της Ευρωπαϊκής Ιδιωτικής Εταιρίας (Societas Privata Europaea), η οποία προβλεπόταν ότι θα ίσχυε από 1.7.2010 στα 27 κράτη μέλη ως νέα υπερεθνική εταιρική μορφή Η SPE και έχει σχεδιαστεί ειδικά για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ). Αποτελεί μέρος ενός πακέτου μέτρων με στόχο να βοηθήσει τις ΜΜΕ, να αναπτύσσουν επιχειρηματικές δραστηριότητες και, κατά συνέπεια, να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους στην ενιαία αγορά.

Ταυτόχρονα, ο Έλληνας Νομοθέτης, επιδιώκοντας να προλάβει τις εξελίξεις και να καταστήσει το εθνικό εταιρικό δίκαιο ανταγωνιστικό έναντι των κοινοτικών εταιριών, εισάγει στην ελληνική έννομη τάξη, με τον νόμο 4072/2012, έναν νέο εταιρικό τύπο, την «Ιδιωτική

Κεφαλαιουχική Εταιρία» (ΙΚΕ), ως το καταλληλότερο νομικό σχήμα για την ενίσχυση της νεανικής και καινοτόμας επιχειρηματικότητας, των οικογενειακών επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων εντάσεως εργασίας ή με έντονο το προσωπικό στοιχείο και γενικότερα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Γενικά χαρακτηριστικά της SPE

Από νομοτεχνικής άποψης, η SPE θεσπίζεται ως μια κλειστή κεφαλαιουχική εταιρία, στην ουσία της πρόκειται για μια κοινοτική εταιρία περιορισμένης ευθύνης, η οποία όμως αποκλίνει σε πολλά ζητήματα από τις γνωστές ΕΠΕ των κρατών μελών. Έχει δική της νομική προσωπικότητα, για τα χρέη της, ευθύνεται η ίδια με την εταιρική της περιουσία και τα εταιρικά της μερίδια, δεν είναι διαπραγματεύσιμα στο χρηματιστήριο. Υπάρχει δυνατότητα ίδρυσης με εταιρικό κεφάλαιο του ενός (1) ευρώ.

Σύμφωνα με το άρθρο 7 της πρότασης Κανονισμού περί του καταστατικού της Ευρωπαϊκής Ιδιωτικής Εταιρίας, η έδρα της SPE ορίζεται στο καταστατικό. Η καταστατική της έδρα, καθώς και η έδρα της κεντρικής της διοίκησης ή της κύριας εγκατάστασής της, πρέπει να βρίσκονται εντός της Κοινότητας.

Ο νομοθέτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχει τη δυνατότητα στους εταίρους της SPE να προβλέπουν με σχετική καταστατική ρύθμιση διαφορετικό τόπο καταστατικής έδρας και διαφορετικό τόπο πραγματικής διοίκησης της εταιρίας. Η ρύθμιση αυτή δεν ίσχυε για τους μέχρι σήμερα τρεις προϋπάρχοντες κοινοτικούς εταιρικούς τύπους (Ευρωπαϊκός όμιλος οικονομικού σκοπού, Ευρωπαϊκή εταιρία, Ευρωπαϊκή συνεταιριστική εταιρία). Έτσι, η καταστατική έδρα μιας SPE δύναται να μην βρίσκεται στο ίδιο κράτος μέλος με την κεντρική διοίκησή της ή με την κύρια εγκατάστασή της. Η δυνατότητα της μη συνύπαρξης της καταστατικής και της πραγματικής έδρας της SPE (δεδομένης της απαραίτητης προϋπόθεσης για την ύπαρξη καταστατικής και πραγματικής έδρας, ήτοι η ύπαρξη υποκαταστήματος ή θυγατρικής εταιρίας από την οποία θα ασκείται η πραγματική διοίκηση), είναι ζήτημα νευραλγικής σημασίας από φορολογικής απόψεως. Πράγματι δύνανται οι εταίροι να επιλέγουν την εθνική νομοθεσία του κράτους μέλους που θα συμπληρώνει την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου.

Διασυνοριακή Μεταφορά της έδρας της SPE

Με βάση το άρθρο 35 §1 της πρότασης Κανονισμού περί του καταστατικού της Ευρωπαϊκής Ιδιωτικής Εταιρίας, η μεταφορά της έδρας της SPE γίνεται χωρίς λύση της εταιρίας ή δημιουργία νέου νομικού προσώπου.

Συνεπώς, στην περίπτωση αυτή, δεν επέρχεται **εκκαθάριση** της SPE ή οποιαδήποτε άλλη διακοπή ή απώλεια της νομικής προσωπικότητας της SPE, ούτε επακόλουθα επηρεάζεται οποιοδήποτε δικαίωμα ή υποχρέωση που απορρέει από συμβάσεις που έχουν συναφθεί από την SPE, πριν από την μεταφορά της έδρας της.

Η πρόβλεψη αυτή έχει ως πρότυπο τον Κανονισμό 2137/85, τον Κανονισμό 2157/2001 και τον Κανονισμό 1435/2003, οι οποίοι όντως προβλέπουν μηχανισμό, ο οποίος παρέχει στις νέες νομικές οντότητες τη δυνατότητα να μεταφέρουν την καταστατική τους έδρα -συνεπώς και την πραγματική τους έδρα, δεδομένου ότι οι δύο αυτές έδρες πρέπει να βρίσκονται εντός του ίδιου κράτους μέλους- σε άλλο κράτος μέλος, χωρίς τούτο να συνεπάγεται τη λύση του αρχικού νομικού προσώπου ούτε τη δημιουργία νέου νομικού προσώπου.

Εξελίξεις της ελληνικής νομοθεσίας

Ειδικότερα: Έδρα της ΙΚΕ- Μεταφορά έδρας

Με το άρθρο 45 του σχεδίου νόμου ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν την έδρα της ΙΚΕ. Στην παράγραφο 1 ορίζεται πως η ΙΚΕ έχει την έδρα της στο δήμο που ορίζεται στο καταστατικό της, ρητά δε αναγνωρίζεται η δυνατότητα μεταφοράς της καταστατικής έδρας σε άλλο κράτος μέλος του ΕΟΧ61, χωρίς τη λύση της εταιρίας, υπό τον όρο ότι η χώρα αυτή (ενν. τη χώρα υποδοχής) αναγνωρίζει την μεταφορά και τη συνέχιση της νομικής προσωπικότητας (άρθρο 2). Αν δεν την αναγνωρίζει η μεταφορά της έδρας δεν θα είναι νόμιμη. Σε γενικές γραμμές, η ρύθμιση βασίζεται στο άρθρο 8 του Καν. 2157/2001 για την ευρωπαϊκή εταιρία, αλλά και στο άρθρο 35 παρ. 1 της Πρότασης της Επιτροπής για τον Κανονισμό του Συμβουλίου για την Ευρωπαϊκή Ιδιωτική Εταιρία. Στην ίδια παράγραφο, ορίζονται οι τυπικές προϋποθέσεις για την έγκυρη μεταφορά τη έδρας (κατάρτιση έκθεσης μεταφοράς από τον διαχειριστή της εταιρίας στην οποία εξηγούνται οι συνέπειες της μεταφοράς για τους εταίρους, τους δανειστές και τους εργαζόμενους, καταχώρησή της στο Γ.Ε.ΜΗ., σχετική γνώση των εταίρων, δανειστών και εργαζομένων, ομόφωνη απόφαση των εταίρων για την μεταφορά μετά την παρέλευση τουλάχιστον δύο μηνών από την ως άνω

δημοσίευση). Όπως επιτρέπει η παράγραφος 14 του παραπάνω άρθρου 8 του Καν. 2157/2001 για την Ευρωπαϊκή Εταιρία, δίδεται και εδώ η δυνατότητα δημόσιας αρχής και συγκεκριμένα της αρμόδιας υπηρεσίας καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ να αντιταχθεί στη μεταφορά, αν τούτο επιβάλλεται από λόγους δημόσιου συμφέροντος (άρθρο 45 §2). Βέβαια το δημόσιο συμφέρον θα πρέπει να υπακούει στις «4 απαιτήσεις» που έχει αναδείξει η κοινοτική νομολογία, δηλ. να πρόκειται για επιτακτικούς λόγους που δικαιολογούν την απαγόρευση. Ο περιορισμός (δηλ. εν προκειμένω η απαγόρευση της μεταφοράς) να είναι κατάλληλος, να μην είναι δυσανάλογος, και να μην επάγεται διακρίσεις. Καινοτομία εισάγεται με την παράγραφο 3. Σε αυτήν, κατά παρέκκλιση του άρθρου 10 ΑΚ, προτείνεται η υιοθέτηση του δικαίου της καταστατικής έδρας και θεωρείται δεδομένο ότι μια ΙΚΕ θα διέπεται από το Ελληνικό Δίκαιο, ως *lex societatis*, ενόσω είναι καταχωρημένη στο ΓΕΜΗ, ακόμα και αν έχει την πραγματική της έδρα στο εξωτερικό. Έχει συνεπώς τη δυνατότητα να έχει το κέντρο διοίκησής της και να αναπτύσσει την οικονομική της δραστηριότητα (πραγματική έδρα) σε άλλο Κράτος μέλος, όπως αυτή η δυνατότητα έχει αναγνωριστεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης [αποφάσεις *Centros* (C-212/97), *Überseering* (C-208/2000) και *InspireArt* (C-167/2001)]. Η παράγραφος 4 ορίζει ότι η ΙΚΕ μπορεί να ιδρύει δευτερεύουσες εγκαταστάσεις όπως υποκαταστήματα, πρακτορεία ή άλλες μορφές δευτερεύουσας εγκατάστασης σε άλλους τόπους της Ελλάδας ή την αλλοδαπή.

Αντιπαραβάλλοντας τα δύο εταιρικά μορφώματα - ΙΚΕ και SPE – παρατηρούμε πως η πρώτη παρουσιάζει σε πολλά σημεία ομοιότητες με τις διατάξεις που διέπουν τη δεύτερη.

Συμπερασματικά, διαφαίνεται πως βαδίζοντας πλέον σε ένα μονοπάτι ενοποίησης με την Ευρωπαϊκή Ένωση, η νεοεισαχθείσα εταιρική μορφή της ΙΚΕ παρουσιάζει μια ευελιξία όσον αφορά τη δυνατότητα αυτής να ασκεί τη δραστηριότητά της και εκτός συνόρων όσο και στην, διόλου ήσσονος σημασίας, δυνατότητά της να επιλέγει τη χώρα φορολόγησής της. Με δεδομένη την υψηλή φορολογία καθώς και την αστάθεια που επικρατεί στα φορολογικά ζητήματα εντός συνόρων Ελλάδας, η ευχέρεια μεταφοράς έδρας της ΙΚΕ εντός συνόρων Ευρωπαϊκής Ένωσης, δίνει μια νέα διάσταση στο Ελληνικό επιχειρείν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ / ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στοχεύοντας στην δημιουργία μιας ευέλικτης και ελκυστικής εταιρικής μορφής, χωρίς πολλές διατυπώσεις, εντάχθηκε στο Ελληνικό Δίκαιο η ΙΚΕ, ακολουθώντας τόσο το πρότυπο ξένων νομοθεσιών, όσο και το πρότυπο της Ευρωπαϊκής Ιδιωτικής Εταιρίας, η οποία βεβαίως διαθέτει δικά της χαρακτηριστικά. Ανεξάρτητα από τη δυνατότητα χρήσης των ήδη υπαρχόντων εταιρικών μορφών από μικρές επιχειρήσεις, τούτη η δυνατότητα παρουσιάζει ορισμένα μειονεκτήματα.

Η ΙΚΕ, προσφέροντας ποικίλες παραλλαγές, ικανοποιεί όλες τις ανάγκες του σημερινού ελληνικού επιχειρείν, ενώ η κατάλληλα δομημένη μορφή της εξυπηρετεί τη μικρή και τη μεσαία επιχείρηση. Λαμβάνοντας υπόψη τον τίτλο του νόμου, πρόκειται για εταιρική μορφή, συνεπώς η ΙΚΕ δεν αποτελεί παραλλαγή της ΕΠΕ. Ωστόσο, η ευστάθεια της, ως άνω, παραδοχής ευσταθεί υπό την προϋπόθεση ύπαρξης και μη κεφαλαιουχικών εισφορών, διότι οι δομικές ομοιότητες με την ΕΠΕ είναι αντιληπτές, εφόσον η περιουσία της (ΙΚΕ) αποτελείται αποκλειστικά από κεφαλαιουχικές εισφορές. Αξίζει να σημειωθεί ότι στις προσωπικές εταιρίες επιβάλλεται η ύπαρξη ενός προσωπικά ευθυνόμενου εταίρου, ενώ στις ΑΕ και στις ΕΠΕ υφίστανται πολυάριθμες και δύσκολες ρυθμίσεις. Απεναντίας η ΙΚΕ χαρακτηρίζεται από ευελιξία, χαρακτηριστικό το οποίο δεν απαντάται στην ΕΠΕ, καθώς η νομοθεσία της δεν έχει εκσυγχρονισθεί τα τελευταία 57 χρόνια. Επίσης

Κατά συνέπεια τίθεται το ερώτημα κατά πόσο η Ιδιωτική Κεφαλαιουχική εταιρία (η ΙΚΕ) δύναται να ικανοποιήσει, ολικά ή μερικά, ανάγκες που καλύπτονται από τις άλλες, ήδη υπάρχουσες στην Ελλάδα, εταιρικές μορφές. Παράλληλα θα πρέπει να ληφθεί υπόψη αν η ύπαρξη περισσότερων εταιρικών μορφών, που εξυπηρετούν κατά το μάλλον ή ήττον τις ίδιες ανάγκες, αποτελεί ουσιαστικό πλεονέκτημα του εταιρικού δικαίου και του δικαίου γενικότερα.

Τα ερωτήματα απασχολούν οπωσδήποτε το νομοθέτη όταν επιχειρεί μείζονες εταιρικές ρυθμίσεις. Σε κάθε περίπτωση υποστηρίζεται η ύπαρξη όσο το δυνατόν λιγότερων εταιρικών μορφών. Εφόσον όμως μια εταιρική μορφή ικανοποιεί καλύτερα τις ανάγκες έναντι κάποιας άλλης και κατά συνέπεια η δεύτερη ενδεχομένως να εκλείψει, δεν υπάρχει λόγος να εμποδίζεται.

Αναμφίβολα απαιτείται η ποικιλία των ειδών, για την οικολογική ισορροπία ή για τη διατήρηση του πολιτισμικού πλούτου. Για τις εταιρικές μορφές ωστόσο, δεν θα πρέπει να ισχύει η τάση του ανθρώπου να διαφυλάσσει είδη ή στοιχεία πολιτισμικά που απειλούνται με εξαφάνιση.

Αποτελεί γεγονός η εξαφάνιση εταιριών, όπως η *societas omnium bonorum* και η *commenda*, καθότι απέτυχαν ή δεν συμβάδιζαν με την εποχή τους. Με την εμφάνιση νεότερων μορφών, οι οποίες καλύπτουν αποτελεσματικότερα τις ίδιες επιχειρηματικές ανάγκες, παρουσιάζεται το πρόβλημα επιβίωσης σε ορισμένες εταιρικές μορφές. Το φαινόμενο αυτό υποστηρίζεται και από το νομοθέτη με τον παραμερισμό των διαπιστωμένα υπερκαλυπτόμενων εταιρικών μορφών. Εννοείται ότι τα στοιχεία των μορφών που εξαφανίζονται, επιβιώνουν μέσα από επόμενες εταιρικές μορφές.

Επιστρέφουμε λοιπόν στο αρχικό ερώτημα κατά πόσο η ΙΚΕ είναι ικανή να υποκαταστήσει άλλες εταιρικές μορφές. Η απάντηση βρίσκεται στο βασικό χαρακτηριστικό της ΙΚΕ, το οποίο της επιτρέπει να διεκδικεί σοβαρό μερίδιο της αγοράς των εταιρικών μορφών. Στη συνέχεια γίνεται η σύγκριση με τις άλλες εταιρικές μορφές.

Επικεντρώνουμε το ενδιαφέρον στο ειδικό χαρακτηριστικό της ΙΚΕ, χαρακτηριστικό το οποίο δικαιολογεί την προσαρμοστικότητα και την ευελιξία της και είναι μάλλον η μεγάλη καταστατική ελευθερία. Ανεξάρτητα αν έχουν γίνει πολλές αναφορές για το γνωστό πλεονέκτημα του μηδαμινού κεφαλαίου του 1 ευρώ.

Η διεύρυνση των δυνατών εισφορών αποτελεί την κυρίως πρωτοτυπία της εν λόγω ελευθερίας. Με τον τρόπο αυτό, συμβάλλουμε με διάφορους τρόπους στην κοινή προσπάθεια. Ταυτόχρονα διαπιστώνουμε και πολλές άλλες καταστατικές ρήτρες, η πλειονότητα των οποίων παρουσιάζει ορισμένες σχετικά ασυνήθιστες ρήτρες.

Η δυνατότητα του διαχειριστή να τροποποιεί το καταστατικό (άρθρο 68 §3), ο διορισμός του διαχειριστή – ενδεχομένως και της πλειοψηφίας των διαχειριστών από έναν εταίρο (άρθρο 60), η ανάκληση από τους εταίρους, του διαχειριστή ορισμένου χρόνου μόνο για ορισμένους λόγους (άρθρο 59), ο περιορισμός του αριθμού των ψήφων κάθε εταίρου για τη λήψη ορισμένων αποφάσεων (άρθρο 72 §2) αποτελούν ορισμένα ενδεικτικά παραδείγματα. Αξιοσημείωτο είναι επιπλέον το γεγονός, ότι πέραν του καταστατικού η *ad hoc* συναίνεση των εταίρων μπορεί να ληφθεί υπόψη σε διάφορες περιστάσεις όπως είναι το πρακτικό «διά περιφοράς» (άρθρο 73) και μάλιστα χωρίς να είναι αναγκαίες οι υπογραφές των εταίρων στο ίδιο έγγραφο (όπως ορίζει το άρθρο 32 § 3 κ.ν. 2190/1920), η συγκρότηση καθολικής συνέλευσης (άρθρο 70 §4), η συνεδρίαση της συνέλευσης σε οποιοδήποτε τόπο (άρθρο 71 §1) η αυτούσια διανομή της εταιρικής περιουσίας στην εκκαθάριση και άλλα.

«Προίκα» συνεπώς της ΙΚΕ είναι η ικανότητά της να διαμορφώνεται κατά τη βούληση των ενδιαφερομένων και να παίρνει ποικίλες μορφές και εκδοχές που μπορούν να την τοποθετήσουν από τη μια άκρη του εταιρικού φάσματος, τις προσωπικές εταιρίες, μέχρι την άλλη, τις κεφαλαιουχικές. Η ΙΚΕ προορίζεται μεν καταρχήν για τη μικρομεσαία επιχείρηση, αλλά με τα όρια που τίθενται, μπορεί να στεγάσει και μεγαλύτερες επιχειρήσεις.

Εκτός των ως άνω δυνατοτήτων, υπάρχει κάτι περισσότερο και αυτό θα μπορούσαμε να το ονομάσουμε «εταιρικοποίηση» των εξωεταιρικών συμβάσεων.

Όπως γνωρίζουμε, οι εταιρικές σχέσεις δεν διέπονται μόνο από το εταιρικό, αλλά και από το δίκαιο των συμβάσεων. Πολλές φορές μέτοχοι ή εταίροι φροντίζουν να διαμορφώνουν τις σχέσεις τους με εξωεταιρικές συμφωνίες και πέραν του καταστατικού – αυτά τα δύο δε μαζί – καταστατικό και συμφωνίες – συναποτελούν τη συνολική χάρτα της εταιρίας που, όπως όμως υποστηρίζει η κρατούσα θεωρία του χωρισμού εταιρικών και εξωεταιρικών ρητρών, έχει κάπου μία τομή. Το ζήτημα είναι ότι η τομή αυτή δεν βρίσκεται στο ίδιο σημείο σε όλες τις εταιρικές μορφές.

Στην περίπτωση της ΙΚΕ υπάρχουν πολλές δυνατότητες εταιρικών διαμορφώσεων, όπως προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, ενώ δεν υφίσταται κλειστός αριθμός των μη προβλεπόμενων. Η διάταξη που αναφέρεται σ' αυτό το ζήτημα (άρθρο 50 §2) ορίζει: «Ειδικότερες συμφωνίες των εταίρων που περιέχονται στο καταστατικό είναι ισχυρές, αν δεν προσκρούουν στον παρόντα νόμο». Στο ίδιο πνεύμα είναι και η διάταξη (άρθρο 94 §1) που προβλέπει την ισότητα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, που προκύπτουν από τα εταιρικά μερίδια της ΙΚΕ, «αν δεν προβλέπεται κάτι άλλο στο καταστατικό». Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ο κανόνας ότι στην ΙΚΕ *κάθε τι που δεν απαγορεύεται επιτρέπεται*, και ότι το συμφωνούμενο, με την προϋπόθεση ότι δεν προσκρούει στο νόμο, άμεσα ή έμμεσα, αποτελεί τμήμα της εταιρικής σύμβασης.

Εν κατακλείδι, εστιάζοντας στην «προίκα» της ΙΚΕ, δεν πρέπει να παραβλέψουμε ότι επανειλημμένα ο επιχειρηματικός κόσμος δεν δελεάζεται μόνο από τις δυνατότητες που προσφέρει το εταιρικό δίκαιο, αλλά και από ποικίλες τεχνικές φύσεως *delicatsessen*, που διευκολύνουν τη ζωή της εταιρίας. Στον τομέα αυτό, η νομοθεσία για την ΙΚΕ προβλέπει ποικίλες διευκολύνσεις, όπως είναι η έλλειψη υποχρεωτικής συμβολαιογραφικής παρέμβασης, η έλλειψη υποχρεωτικής ασφάλισης για τους εταίρους, η δυνατότητα σύνταξης των εταιρικών εγγράφων σε ξένη γλώσσα, η αποσύνδεση σύστασης της εταιρίας από την αδειοδότηση της ασκούμενης επιχείρησης, η απαλλαγή από τη δημοσιότητα διά της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως κ.ά. Ουσιαστικά πρόκειται για ρυθμίσεις τεχνικής περισσότερο φύσεως, που όμως μπορούν να βελτιώσουν τη λειτουργικότητα και την

καθημερινότητα της εταιρίας, πέραν του εύπλαστου και ευπροσάρμοστου που διαθέτει. Στις ρυθμίσεις αυτές κατατάσσεται και το «κεφάλαιο του 1 ευρώ».

Η θέση της ΙΚΕ στο φάσμα των εταιρικών μορφών προσδιορίζεται από τα άκρα του. Στη μια άκρη είναι η αφανής εταιρία, καθώς επίσης και ορισμένες μικρές ευκαιριακές εταιρικές συνεργασίες, όπου οι εταίροι δεν ενδιαφέρονται για κάποιο μονιμότερο εταιρικό ένδυμα. Στην περίπτωση αυτή η ΙΚΕ είναι περιττή. Στην άλλη άκρη του φάσματος είναι οι μεγάλες επιχειρήσεις, που φυσιολογικά καταφεύγουν στην Α.Ε., όχι μόνο εκείνες που προορίζονται για εισαγωγή στο χρηματιστήριο, αλλά και άλλες που έχουν ανάγκη τα ειδικά εργαλεία χρηματοδότησης ή άλλες συγκεκριμένες ειδικές ρυθμίσεις της Α.Ε. Η ΙΚΕ εδώ είναι ανεπαρκής. Με την αφαίρεση των δύο άκρων, φαίνεται ότι οι άλλες επιχειρήσεις μπορούν κατά μέγα μέρος να εξυπηρετηθούν από την ΙΚΕ. Μεγάλη είναι επίσης η γκάμα των καταστατικών ευχερειών και δυνατοτήτων για την οποία έγινε λόγος, ενώ ο νόμος ορίζει τι συμβαίνει αν δεν υπάρξουν ειδικές συμφωνίες. Το ζήτημα όμως είναι η αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών, καθώς αυτές ακριβώς αποτελούν πλεονέκτημα της ΙΚΕ.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονίσουμε ότι η επιθυμητή διαμόρφωση του καταστατικού θα πρέπει να γίνεται από την αρχή, διότι η εκ των υστέρων εισαγωγή ρητρών ή η τροποποίησή τους μπορεί να καταστεί δύσκολη, σε περιπτώσεις όπου απαιτείται ομοφωνία.

Καταλήγοντας μπορεί να τεθεί εκ νέου το βασικό ερώτημα: Πρέπει να καταργηθούν οι εταιρικές μορφές, στο μέτρο που επικαλύπτονται από την ΙΚΕ; Η απάντηση είναι μάλλον όχι και σίγουρα όχι προς το παρόν.

Η εταιρική αυτή μορφή έχει αρκετά πλεονεκτήματα, αποτελεί μετεξέλιξη της ΕΠΕ και απευθύνεται σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Δίνεται έμφαση ακόμη στη σύσταση με ελάχιστο κεφάλαιο του ενός ευρώ, ειδικά στην περίοδο κρίσης που διανύουμε καθώς και στη σημαντική μείωση του γραφειοκρατικού κόστους χάρη στην υπηρεσία μιας στάσης.

Θα ήταν παράληψη να μην αναφερθεί και ένα μειονέκτημα της εταιρίας, που είναι η απαγόρευση στην ΙΚΕ στην άσκηση δραστηριότητας, για την οποία έχει εκ νόμου ορισθεί άλλη εταιρική μορφή. Πίσω από αυτό, προφανώς υποβόσκει η προσπάθεια του νομοθέτη ν' αποτρέψει τη μετατροπή όλων των εταιριών σε ΙΚΕ λόγω της ευελιξίας και του απροϋπόθετου αυτής.

Κλείνοντας, θεωρώ πως η ΙΚΕ κερδίζει συνεχώς έδαφος έναντι των υπολοίπων εταιρικών μορφών, στη νέα πραγματικότητα που διανύουμε, χωρίς όμως να τις αντικαθιστά εξ' ολοκλήρου, όπως ήδη προαναφέρθηκε.

Μόνο ο χρόνος θα δείξει αν η ΙΚΕ θα πετύχει, και αν πράγματι θα προτιμηθεί. Οποιαδήποτε διορθωτική παρέμβαση του νομοθέτη θα έρθει εν ευθέτω χρόνω.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Λαζαρίδης Γιάννης Παπαδόπουλος Δημήτρης «Χρηματοοικονομική διοίκηση», τεύχος Β', Θεσσαλονίκη 2006

Κοντάκος Αριστοτέλης, «Γενική Λογιστική», Εκδόσεις ΕΛΛΗΝ, Αθήνα 2006

Κανονισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης 364/2004 – (έναρξη ισχύος από 01/01/2005)

Ρόκα Κ. –«Μελέται Εμπορικού Δικαίου». Νομική Βιβλιοθήκη

Αντωνόπουλος Β. – «Δίκαιον εμπορικών εταιριών Ι προσωπικές εταιρίες». Εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 2008.

Αντωνόπουλος Β. – «Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία (ΙΚΕ) – Κατ' άρθρο ερμηνεία του Ν.4072/2012». Εκδόσεις Σάκκουλα Νομική Βιβλιοθήκη

Παπαδημόπουλος Ι. –«Πρόταση για μία μεταρρύθμιση του δικαίου της ΕΠΕ» (Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιριών τεύχος 7 - 2008)

Περάκης Ε. – Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία (ΙΚΕ). Νομική Βιβλιοθήκη

Περάκης Ε (2006), «Η Ελληνική Ευρωπαϊκή Εταιρία (SocietasEuropaea), Νομική βιβλιοθήκη , 2006

Σωτηρόπουλος Γ. – «Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία» (Επισκόπηση Εμπορικού Δικαίου τεύχος 1 - 2012)

Μιχαλόπουλος Γ.«Η μονοπρόσωπη ΕΠΕ», 1994

Τσιμπανούλης, Το Δίκαιο της ΕΠΕ.Επιμ. Περάκη,

Σπυρίδωνος, Δίκαιο ΙΚΕ & ΕΠΕ, 2012

Νεγκάκης Χ. «Λογιστική εταιριών», 2012

Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) – www.businessportal.gr

Commission Proposal for a Council Regulation on the Statute for a European Private Company COM (2008) (www.europeanprivatecompany.eu)-(396 τουαρχείουpdf 25.06.2008)

N. 4072/2012 ΦΕΚ 86α

N. 3190/1955 ΦΕΚ 91α

N. 2190/1920 ΦΕΚ 37α

N. 146/1914 ΦΕΚ 16β

N.3588/2007 ΦΕΚ 153^α

N. 142/1986

N.3419/2005

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΠτΚ – Πτωχευτικός Κώδικας

ΑΚ – Αστικός Κώδικας

ΚΠολΔ – Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας

ΕλλΔνη – Ελληνική Δικαιοσύνη

ΕφΑθ – Εφετείο Αθηνών

ΔΕΕ – Διοικητικό Επιμελητήριο

ΕΕμπδ – Επιθεώρηση εμπορικού δικαίου

ΠΟΛ – Πολυγραφημένη Υπουργική Εγκύκλιος